

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 6. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat *

1999. június

A z u t o l s ó Á m e n

AZ UTOLSÓ ÁMEN

Endrőd: Megviselt vén szívem
 érted dobogja az utolsó áment,
 Te vagy az én Jeruzsálemem,
 melyre egész életem ráment.
 Öröme, búja, sikere, kínja,
 teljes egésze vagy és voltál,
 fél-életem is odaadnám
 többétenni kallódó sorsnál...
 Szivárványom Jó anyám könnye,
 bölcsességem (ha lenne) Édesapámé
 Szép-szavam is szájáról való
 a Kőrgát alól. S a szorgalmáé
 minden tette serkentő példa,
 melyről a Körös is suttog néha
 (ha álmomban elébem fodroz),
 az én szöke Amazonászom,
 s Himalájám a Polyákhalma,
 hová bárhonnan hazavágyom.
 Szerelem, szépség, ihlet-álmom,
 melyből műveim születtek,
 Dicsértésséggel köszöntetni
 a sorstiprott endrődieknek...
 Lehet ez az utolsó ámen,
 mely után már nem futja többre:
 Légy áldott drága szülőföldem
 mostan és mindörökre...

TÍMÁR MÁTÉ
 1998. július 14.

VISSZHANG AZ ÁMENRE

Igazad volt. Hívón érezted,
 hogy az utolsó ámen közelget,
 bölcs ésszel és szenvedő szívvel
 szólottál csodás szép beszéddel.

Polyákhalom sok szép emléke
 besorolt közénk mindörökre,
 s bármerre vitt utad Golgotája,
 visszataláltál a Körös partjára.

Paraszi, becsületes ősök,
 (hozzád hasonló igaz hősök)
 nyitott sírszájjal Reád vártak,
 és élő hittel hozsannáztak.

Utadba hányszor dobtak gáncsot;
 lelki mérget, testi korbácsot,
 s Te álltad a vést, mint a szikla,
 Ural-rabjaként, s börtönbe dugva.

Köszönjük, hogy aggódtál értünk,
 kik sajátban szolgamód éltünk,
 erőt sugallt prózád és versed,
 mely lelkünkben hősséggé erjed.

Majoros Ádám nagy hűségével,
 Hazai harangszó zengésével
 visszafogadunk mindörökre;
 Ámenedre - Áment feelve.

Márton Gábor
 1999.V.10.

SZEGHALMI ÁLMOK

Álmomban a Berettyó csobog
 szülőhoni vén Körös felé,
 és én matek-bezúgástól félek
 botladozva a tábla elé.
 Ablakon át Kárászékra látok,
 majd könyvvel jutalmaz Fülöp Károly,
 s szemembe szúr a budai reggel,
 rádöbbsent - félszázados álmom.

Illó élet ó-romantikája
 színesíti vénség napjait,
 kámfor a pénz, és fogytán a gyógyszer,
 idézem hát szép tegnapijait
 tűnt időknék. A Fokközi-erdőn
 s Mágor táján kérleltem a Múzsám,
 epekedvén szép lányok után, bár
 többször, mint nem, lekoptattak kurtán.

Péter András bölcs fejét idézem,
 iskolája szinte Betlehem,
 túlélte a Heródeseit, és
 hiszem kegyes hozzá a jelen.
 Falai közt Nagy Miklós-i szellem
 megoldást sug abban, mi nehéz:
 Még az ólom is pehelyé könnyű,
 ha fészket lel a kézben a kéz...

Mi izenjek? Csupán szeretet
 és barátság minden vagyonom.
 Kedveseim, kik nyomomban jártok
 mind a kettőt Tinéktek adom.
 A Jóisten ezerszer áldjon,
 és legyetek nagyon boldogok,
 lélekben köztetek maradok
 akkor is, ha meghalok...

IN MEMORIAM TÍMÁR MÁTÉ

*Megjártad már a száz tū hosszát
 a Hármas-Körös mellett
 adtál nehéz szőrtarisznyádból
 mint a csodálatos Halász
 az éhes sokaságot
 őt hallal*

*jól tartád Te is
 huszonöt kasnyi izes szóval
 e kis magyar világot --
 s tudtad jól, hogy honnét kapod
 e csodát s úgy vagy jó halász
 hogyha ingyen tovább adod*

*hű pásztor, számadó juhász
 ki minden bárányra vigyázzs
 s sorsát felrovd --*

*megsirat hát a ringató táj
 a földed, szülőanyád
 őrzik jó emlékedet
 ákácok fűrtös lombjai
 s rezgő jegenyefák -*

SZILÁGYI FERENC
 1999. május 17.

TÍMÁR MÁTÉ
 1996.XI.25.

ENDRÓDIEK BARÁTI KÖRE KÖZGYÜLÉSI BESZÁMOLÓ

Napirend:

1. titkári beszámoló
2. pénzügyi beszámoló
3. határozatok
4. Hozzászólások

A titkár, Császárné Gyuricza Éva ismertette a Baráti Kör vonatkozásában az elmúlt év legfontosabb eseményeit. Ezek voltak: a szeptember 26.-iki leányfalui koszorúzás, ahol Rózsahegy emléktáblát avattak. Komádiiban egy 1848-as honvéd sír koszorúzása, ahol a Bethlen Szakképző Iskola Sárréti Klubjának tagjaival, Kovács Károly ig. helyettessel együtt helyezettük el a megemlékezés koszorúját. A március 6.-iki budapesti találkozó sikere nemcsak abban mérhető le, hogy mintegy 100 fő vett azon részt, hanem abban is, hogy a baráti kör létszáma ismét gyarapodott új fiatal tagokkal. Ismertetésre került, hogy az egyesület beadta a támogatási pályázatát a helyi önkormányzatnál, ahonnan 20 ezer forintot kapott. A város idén felkerült az Internetre, ahová a baráti kör is elküldte bemutatkozását, akinek lehetősége van, keresse a város honlapját. - kérte a titkár. Ezt követően a vezetőség április 21.-iki, és május 19.-iki határozatának ismertetése következett. Ezeken az üléseken a jelen közgyűlés előkészítésén túl szó volt a jövő évi ünnepségre való felzárkózásról. A vezetőség javaslata, hogy a baráti kör eddigi gyakorlatának megfelelően az Alapszabályában meghatározott céljainak érdekében, készüljön a magyarságunk 1000. és kereszténységünk 2000. évfordulójára. (Emlékeztetőül a céljaink: a szülőföld szellemének ápolása, a szülőföldről elszármazottak, és az otthon maradtak közötti kapcsolat ápolása, szoros tevékenység az Endrődi Honismereti Egyesülettel, mind-ebből következően a népi és helyi kultúra ápolása, hagyományaink megőrzése, és KEZDEMÉNYEZÉSE MINDEN OLYAN ESEMÉNYNEK, AMELYNEK CÉLJA A SZÜLŐFÖLD FELVIRÁGOZTATÁSA.) Az áprilisi vezetőségi ülésen erre vonatkozóan sok - sok ötlet elhangzott, amiből keletkezett ismertetésre a közgyűlésen. Az egyik: valamelyik lezárt díszkút megnyitása, vagy az idők során lebontott, de helytörténet és vallási szempontból is fontos Kálvária megépítése. Az áprilisi vezetőségi ülésen még nem tudhattuk, hogy a baráti kör elnöke Timár Máté József Attila és SZOT díjas író, aki a városunk díszpolgára és a Magyar Köztársaság Aranyéremkeresztjének tulajdonosa meghal.

A rendkívüli vezetőségi ülés döntése volt, hogy a közgyűlés hozzon létre egy Emlékbizottságot, amelynek az a feladata, hogy a lehetőségek, és körülményeket megismerve készítsen javaslatot a következő közgyűlés felé, arra vonatkozóan, hogy az endrődi településrészen hol lehet megállni, majd megvalósítani egy szoborparkot, ahová a szülőföldünk elhunyt nagyjai emléke kerülhetne mellszobor formájában. Nemcsak a díszpolgárokra gondolva, hanem mindazokra, akik munkásságukkal tetteikkel méltán öregbítették szülőföldünk hírnevét. A jövő évi millenáris ünnepség keretében elsőként méltón kerülhetne e parkba Timár Máté mellszobra. Ismertetés-

re került még, hogy ebben az évben az egyesületnek meg kell tartania a rendkívüli közgyűlést, ahol az egyik napirendi pont az elnökválasztás lesz.

Idén szeptember 4.-ikén lesz Endrődi Bella János Németországban élő író és festőművész képkiallítása, és legújabb verseskötetének bemutatása. Ennek a programnak a szervezését a baráti kör nagy örömmel elvállalta, hiszen Bella János már több mint 5 éve tagjaink között van.

Az egyhangúlag elfogadott titkári beszámoló után az alábbi közgyűlési határozatok kerültek elfogadásra szintén egyhangúlag:

1/1999. sz. Közgyűlési Határozat

A Közgyűlés elhatározta, hogy az egyesület elnökválasztási előkészítési és lebonyolítási munkáira JELÖLŐ BIZOTTSÁGOT hoz létre, amelynek tagjai:

Kovács Zoltán, Roszik János, Pintér Béla, Dr. Timár Vera, Sarkadiné Selyem Orsolya, Fülöp Irméné, Márton Gábor

2/1999. sz. Közgyűlési Határozat

A Közgyűlés elhatározta, hogy EMLÉKBIZOTTSÁGOT hoz létre, amelynek tagjai:

Dr. Dávid Imre, Császár Ferenc, Dinya László, Dinya Zoltán, Giricz László, Endrődi Szabó Zoltán, Dr. Gyuricza Béla, Hornokné Németh Eszter, Katona Sándor, Németh Dezső, Dr. Ugrin Béla, Vaszkó András, és a baráti kör mindenkorai titkára.

Az emlékbizottság első ülését a titkár hívja össze, maximum 2 hónapon belül.

3/1999. sz. Közgyűlési Határozat

A Közgyűlés elhatározta, hogy a rendkívüli közgyűlést ez év november 30.-ig megtartja. A közgyűlés napirendje:

1. Elnökválasztás

2. Emlékbizottság javaslata a jövő évi ünnepségre

3. Egyéb

A rendkívüli közgyűlést a vezetőség a jelölő bizottság javaslatát meghallgatva hívja össze.

4/1999. sz. Közgyűlési Határozat

A Közgyűlés a titkári beszámolót és az ismertetett pénzügyi beszámolót az alábbi számmal jóváhagyta:

Pénzügyi Jelentés 1998 évről

I. BEVÉTELEK

1. Nyitó pénzkészlet:	62.836.- Ft
2. Éves bevétel:	255.957.- Ft
Rendelkezésre áll:	318.793.- Ft

II. KIADÁSOK

241.811.- Ft

ZÁRÓ PÉNZKÉSZLET:

76.982.- Ft

Ismertetésre került még, hogy az endrődi felekezeti temetők karbantartására létrehozott alapítványhoz folyamatosan lehet csatlakozni pénzbevitellel az alábbi számra: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-10003231.

Jelenleg 2 ember dolgozik 6 hónapon át, de mindenképpen bővíteni kellene a létszámot. A helyi Munkaügyi Központ 70%-ban támogatja a költségeket.

Császárné Gyuricza Éva

SPORT

Április 24. Barátság - Kerekegyháza 3:0 (IFI: 3:0)

Helyszín: Kondoros, 300 néző. Játékvezető: Bánóczki.

Kisebb méretű népvándorlás indult meg Kondorosra. A hazai nézők nagy öröme bátor, támadó szellemű, egymásért is küzdeni tudó Barátság volt a pályán. Végig támadtunk a mérkőzésen. A helyzetek alapján nagyobb gólarány is születethetett volna. Remek húzás volt, hogy a hosszabb ideje sérülésekkel bajlódó Mester pályára küldte Fodor Sándor edző.

Krónika:

48. percben Karsai 28 méterrel bődtöltő erejű szabadrúgással szerzett vezetést. 1:0

71. percben a kapura törő Molnár erős lövését Házi kapusa remek reflexszel kiűtötte, de a jökor érkező Czeglédzsi 5 méterrel nem hibázott. 2:0

86. percben Molnár végigcslezte a vendég védelmet, s beadását Mester 4 méterrel a hálóba juttatta. 3:0.

Jók: Nagy M., Mester, Lipták, Karsai, Lévai, Molnár.

Medgyesegyháza - Gyoma FC. 2:0. (IFI 1:3) 200 néző.

Május 2. Barátság Kisújszállás 3:1. (IFI: 4:0)

Ünnepi hangulat, szép számú nézősereg a gyomai pályán 1000 fő. Helyenként remek, ötletes, sikeres játék. Már az első félidőben biztos győztesek lettünk, pedig elég sok jó helyzetet elpakkáztunk. Fordulás után már kiegyenlítőbbé lett a játék.

Krónika:

3. percben Nagy Márk szögletét Janis remek fejessel értékesíti. 1:0

15. percben Mester remek cselosorozat után a kapust is elfektetve talál a hálóba: 2:0

75. percben Molnár Janis elé talál, s ő tetszetős gólt lö. 3:0

80. percben szépen a vendégek Balogh góljával. 3:1

Jók: Janis a mezőny legjobbjá, Mester, Lévai, Sárosi, Molnár.

Méhkerék - Gyoma FC 0:0 (IFI 1:4)

Május 9. Mezőberény - Barátság 0:3. (IFI 1:4)

Szép számú endrődi drukker biztatta kedvenceit idegenben. Jó játékvezetés mellett, élvezetes játékot, szép gólokat láthatott a közönség.

Krónika:

17. percben Mester fejese zörgeti a hazaiak hálóját. 0:1.

55. percben Nagy Z. beadását Brakszatorisz juttatja a hálóba 0:2

75. percben Lipták hosszú előreadását Molnár a 16-oson kapásból a hálóba vágja. 0:3

Május 15. Barátság - Kunszentmárton 2:1

600 néző. Játékvezető: Kalmár.

Pályaváto mérkőzés. Tavaszi szezon első mérkőzésére került sor a megújult ligeti sporttelepen. A listavezetőt láttuk vendégül. Nagy készülődés előzte meg a sorsfontosságú összecsapást. Tét: sikerül-e tovább is megtarta-

ni a reménnyel kecsegtető előkelő helyet. Két remekül felkészült csapat óriási harca folyt a végső sorrend kialakításáért. Kezdetben az eddigi listavezető volt fülényben (első húsz perc), de fokozatosan feljött a hazai gárda és sikeres helyzetkihasználással győzött. Igazi sportcsemege volt.

Krónika:

5. percben ljesztgetett a vendégcsapat: Főris 22 méteres hatalmas lövését Halász bravúrral menti.

31. percben Brakszatorisz futtából hatalmas gólt lö a vinklibe. 1:0.

44. percben Mester ügyesen elvitte a labdát védője mellett, középre ad, s a menetrendszerű pontossággal érkező Janis 6 méterrel csukafejessel növeli az előnyt. 2:0

70. percben a vendég Tóth 18 méterrel hatalmas dugót szerez. 2:1.

Május 23. Makó - Barátság 1:2 (IFI 1:1)

A Barátság igen fontos mérkőzést játszott Makón. Lelkes, fáradhatatlan, jól szervezett, nehéz küzdelemben hozta haza a három pontot.

Krónika:

15. percben szabadrúgást íveltek a hazaiak. Halász kezéből kicsúszott a labda, s a jökor érkező Szűcs a hálóba gurított. 1:0

43. percben Brakszatorisz hatalmas bedobását Janis elegáns mozdulattal fejelte a hálóba. 1:1

80. percben Bress 26 méteres szabadrúgása a kapu mellett zúgott el.

88. percben Lévai jobbról a hazaiak kapuja elé gurított, amit a berobbanó Brakszatorisz 2 méterrel a hálóba kotort. 1:2

Két ellentétes félidőt láthattak a szurkolók. Az esőben még bírták az iramot a makóiak. Azonban a Barátság által diktált iramban kifáradtak a második félidőre. Így a jobb erőnlétű vendégek győztek, bár alaposan megküzdöttek a fontos 3 pontért.

Jók: Janis, Brakszatorisz, Bácsik, Nagy Z.

A tabella állása:

1. Csongrád	26	17	6	3
47:20	57			
2. Kunszentmárton	26	16	5	5
49:23	53			
3. Gyomaendrőd Barátság	26	15	8	3
48:25	53			
4. Hódmezővásárhely	26	15	7	4
47:18	52			

Megkezdődött a hajrá! Az utolsó 5 mérkőzés létfontosságú mind a feljűtő, mind a kiesés elkerülési kívánó NB. III-as csapatoknak.

HÁTRALEVŐ MÉRKŐZÉSEK:

V. 29. Barátság - Csongrád, VI. 6. Szajol - Barátság, VI. 13. Barátság - MALÉV, VI. 20. Mélykút - Barátság.

Megyei I. oszt. Gyoma-Csovás 3:1 450 néző, IFI 1:3

Tabella állása:

1. Gyoma	26	17	4	5	64:25	55
2. Csovás	26	17	1	8	55:28	52
3. Csabacsúd	26	16	4	6	57:52	52.

MÁRTON GÁBOR

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

KUTYAISKOLA - Valószínű, hogy városunkban kevesen tudják, hogy 1990 óta működik kutyaiskola a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete tagjaként 20 fővel. Vezetőjük: O Tímár Andrásné (Gyomaendrőd Bethlen u. 51.) Segítőtag Uhrin Ottó.

A kutyaiskola a Zrínyi Miklós út gát felőli oldalán működik. Délutánonként 2 órától lehet beiratkozni (az eb kötelező oltási könyvével együtt). Fajra, nemre különbség nélkül vihetők, kivéve az úgynevezett harci kutyákat.

A foglalkozás kétórás! (14-16 óráig)

Eddig megyei bajnokságokon vettek részt: Békéscsabán, Gyulán, helyben aug. 20-án 10-15 kutyával. Rendőrnapon is szerepeltek a Szarvasi Rendőrkapitányság rendezvényein Békésszentandrásán. A szervezet támogatója a Sárosi Bt. Gyoma.

A szervezet várja az érdeklődők jelentkezését.

NYARALJUNK A BALATON PARTJÁN! A FAMILIA PANZIÓ BALATONFÜREDEN 3 ágyas, kényelmes szobákkal, szép környezetben olcsó árakkal várja vendégeit! Továbbá Borgátán a termálfürdőnél 2 szobás nyaraló kiadó.

Érdeklődni lehet: Kiszely Éva, Balatonfüred, Endrői S. u.8-ban.

Telefonon: 87-343-568, vagy 86-340-546 számokon.

Mindenkit szeretettel vár Éva!

A BÉKÉS MEGYEI KÉPVISELŐ-TESTÜLET HATÁROZATA a 2000. év ünnepi meggyűlésének megtartására a helyszín megszavazására: 39/1999.(III. 12.) KT sz. Határozat: „A Képviselő-testület - közfelkiáltással és kézfelemeléssel - egyhangúan elfogadta Gyomaendrőd város meghívását a 2000. márciusi ünnepi ülésre.”

Köszöntjük Harnos Vincét, aki a piarista gimnáziumok országos szavaló versenyén I. helyezést ért el. Választott költeménye: Sik Sándor „Az andocsi Máriához c. verse, a kötelező vers pedig: Petőfi „Hazámban c. volt.

Vince 13 éves, szüleivel Gyomaendrődön élnek. Szegeden jár a Piarista gimnáziumba, ahol már a selejtezőn is Sik Sándor: A fecske. Gergely Ágnes: Zrínyi Miklóshoz c. versekkel nyert I. helyezést, s így jutott az országos versenyre.

Előkészítő tanára: Scipkői Sándor volt. Gratulálunk Vince, tanulj jól, és legyél sikeres úgy az életben, hogy ezzel szüleidnek és szülőföldednek is sok örömet szerzel!

FELHÍVÁS ZENEI OKTATÁSRA

Értesítjük mindazokat, akik zenei oktatásban kívánnak részt venni, hogy az 1999/2000-es tanévre jelentkezés az alábbi időpontokban történik:

1999. június 2-án, szerdán 17 órától a Városi Zene- és Művészeti Iskolában

1999. június 3-án, csütörtökön 17 órától a Rózsahegy Kálmán Általános Iskolában

Jelentkezés az alábbi tanszakra lehetséges: előképző, zongora, hegedű, gitár, fuvola, klarinét, trombita, szaxofon, kürt, tangóharmonika.

PÓTBEBEIRATÁS SZEPTEMBER ELEJÉN LESZ A ZENEISKOLÁBAN!

Egyéb kérdésekkel kapcsolatban felvilágosítás a zeneiskolában személyesen, vagy telefonon: 386-491. számon.

Városi Zene- és Művészeti Iskola

FELHÍVÁS - A békéscsabai Művelődési Központ és Kézműves Szakiskola gyakorló amatőr színházi rendező-csoportvezetők és a színházrendezés műhelytitkaival megismerkedni vagy ez ismereteiket bővíteni kívánó drámapedagógusok, valamint amatőr színészek számára, 1999. július 19. - 25 között, intenzív nyári tábort szervez. A tábor munkájában résztvehetnek már működő csoport tagjai is. Részükre és a színészmesterséget megismerni kívánók részére, a rendezőképessé párhuzamosan (önálló és a "rendezőkkel" közös foglalkozások keretében) mesterség képzést biztosítunk. (A program terveink szerint 1999 őszétől megvalósítandó, egy éves, alapfokú színházrendező képzés bevezető programja.) A **jelentkezési lap** beszerezhető: az 5600 Békéscsaba, Művelődési Központ és Kézműves Szakiskola, FABIÁN TAMÁS (színházi tábor) címen.

A programmal kapcsolatos további kérdéseire választ kaphat a fenti címen, telefonon a (66) 442-122-es számon, vagy interneten a steinwender.jozsef@mail.datanet.hucimén.

A jelentkezéseket 1999. június 20-ig a fenti postacímre kérjük megküldeni.

A jelentkezés feltételei:

- a jelentkezési lap megküldése;
- a részvételi díj befizetése (amely történhet részletekben, vagy egy összegben);
- amatőr színész szekciába jelentkezhetnek: 14. éves kortól,
- amatőr rendező szekciába jelentkezhetnek 18 éves kortól.

KÖZÖSSÉGI HÁZ JÚNIUS HAVI PROGRAMJA

2.-án 18 órától MKDSZ Fórum. Vendég: Harrach Péter szociális és családügyi miniszter

Minden érdeklődőt várunk!

3.-án 19 órától Gazdakör

6.-án 14 órától Gyermekek bélyeggyűjtő kör

9.-én 17 órától Cukorbeteg klubja

12.-én 9-től 11 óráig Szemvizsgálat (Okulár Optika, Szarvas)

17.-én 19 órától Gazdakör

26.-án 18 órától Nyugdíjas klub vacsorája

30.-án 19 órától FKGP gyűlés.

Tisztelt látogatóink, vendégeink! Megértésüket kérjük azért, mert intézményünkben folyó belső felújítási munkák miatt - főleg június hónapban - nem tudjuk a megszokott „menetrendet” biztosítani Önöknek. A Közösségi Ház nem zár be, csak kisebb átszervezésre, helycserékre lehet számítani. Mindezért, remélhetően kárpótolni fogja látogatóinkat a magújult intézmény július 15. után.

Köszönjük türelmüket és a jövőben is szeretettel várjuk Önöket a Közösségi Házban.

MOLNÁR BORBÁLA népművelő

Tisztújítás az MKDSZ-ben! Szervezeti és Működési Szabályzatunk értelmében a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezetében a tisztségviselők újjaválasztására került sor május 3-án tartott taggyűlésen. Elnök ismét az egyhangúan újraválasztott VASZKÓ ANDRÁS Titkár UNGVÖLGYI JÁNOS lett. Pénztáros továbbra is SZABÓ ZOLTÁNNÉ.

Az Országos Elnökség tagjai sorába ismét CSÁSZÁRNÉ GYURICZA EVÁT választotta a taggyűlés.

A szervezet elnökségi tagjai: AMBRÓZI LÁSZLÓ, TALÁN MÁTYÁS, TÍMÁR MIHÁLY.

Az Országos Választmány tagjai: CSÁSZÁR FERENC, DARÓCZI JÁNOS (BATTONYA), MÁRTON GÁBOR, TÍMÁR MIHÁLY, VASZKÓ ANDRÁS.

Pótagok: MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET, VALUSKA LAJOS.

A tagság ezután aktuális ügyeket tárgyalt. Döntött arról, hogy tovább folytatja a megkezdett lakossági fórum sorozatát. Legközelebb június 2-án Harrach Péter szociális és családügyi miniszter látogat el hozzánk. A későbbiekben is a lakosságot érintő aktuális ügyekben szervezünk fórumokat meghívott vendégekkel. E rendezvényekre változatlanul várjuk a város és környéke lakosságát, és továbbra is várjuk kedves olvasóinkat. Tiszteljenek meg bennünket érdeklődésükkel minél többen.

UNGVÖLGYI JÁNOS

A HONISMERETI EGYESÜLET HÍREI - Egyesületünk nagy örömmel vette tudomásul, hogy ismét érkeztek támogatások számunkra:

Dr. Giricz Katalin (Dunakeszi) 20.000 forintot, **Farkasinszki Géza** (Budapest) 20.000 forintot adományozott.

Dr. Endrői Szabó Zoltán, a békéscsabai Körös Főiskola főiskolai tanára, akinek festményeiből május 22-én az Endrődiek Baráti Köre találkozóján kiállítás nyílt meg, az eladott képek árából 50.000 forintot adományozott a Honismereti Egyesületnek. Köszönjük!

Egyesületünk jelenleg Endrőd irodalmi és nyelvi értékeinek összegyűjtésén és közreadásán dolgozik (Endrői füzetek 8. kötet). Nagyon szeretnénk, ha az anyagi és szellemi erőink lehetővé tennék, hogy a 9. és 10. kötet egyben Endrőd monográfiája c. munkát is jelené. De addig még sok a teendő. Kérem, aki tud, segítsen.

Számlaszám: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-10000032

Honismereti Alapítvány Gyomaendrőd.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Endrőd 1922. - Budapest 1999.

Szorgalmas, értelmes parasztemberek leszármazottja. Nagyszülei: G. Tímár János és Gátéri Viktória 9 gyermekkel és 50 kh. földdel zárta életét. Elsőszülött volt a neves írónk édesapja. (két lány volt a kilenc közül. A két legkisebb: Dr. Tímár Sándor orvos, Benjámín patikus lett.

Az első fiú: Máté (1883-1965) Szerbiában harcolt, mikor az I. világháború nagy áldozatszedője, a spanyolnátha hirtelen elvitte feleségét, Hornok Máriát 1918-ban. Három gyermeket hagyott hátra: Vilmost (1911), Máriát (1913) és Illést (1915).

A háború végeztével a hazatért apa feleségül vette Papp Máriát (1895-1970). Házasságukból született Máté 1922-ben.

Halottunk 6 elemít végzett a tanyai iskolában, 5 km. utat vágva esőben, sárban, hóban. Ezekről az évekről emlékezik meg nagy szeretettel tanítójáról, Brichse (Bányai) Emő pedagógusról írt elbeszélésében. Polgárba Endrődön járt. „Az én nevelőszüleim” c. novellájában emlékezik ezekre az évekre. Aztán Szeghalomra került a gimnáziumba. Ezeknek az éveknél állít hiteles emléket: „...és a Berettyó folyik tovább” c. regényében. Már ekkor a versírással is kacérlott.

író-költő,
Gyomaendrőd
díszpolgára

Egyetemre került, de a világháború megszakítja a diákoskodást. A Margitszigeten esett fogságba, s ezzel elkezdődik Kálváriája. Az Uralba viszik, ahol higanybányában dolgozik embertelen körülmények között mínusz 40-50 fokon. Egészsége megrokkant. Tüdeje sípolni kezd. Moszkvába került kórházba, ahol egy orosz orvosnő segíti vissza az életbe. A rabság éveit sűrűn visszatérő motívumai írásainak.

Hazatérve a fogságból, az egyetemen próbálkozik, azonban írásai miatt eltávolítják a diákok közül.

Fizikai munkával (állami gazdaságban gyapot termelés) kínlódik

Cikkei sűrűsödnek. Az Írószövetség tagja lett. A forradalom élesztője, a Petőfi Kör tagja. A forradalom bukása után letartóztatják. Együtt raboskodik Nagy Imre miniszterelnökkel, Maléter Pál honvédelmi miniszterrel, a Kilián laktanya hőseivel, Gimes Miklóssal, Losonczyval és Francia-Kis Mihállyal.

„Majoros Ádám krónikája” regénye emelte ki, mely nagy elismerést hozott nevének.

1960 után az irodalomnak él. Huszonegy prózai műve és három verseskötete látott napvilágot. Több regény, elbeszélés, útinapló és van egy színműve is.

Munkáiban a szülőföld: Endrőd, közismert alakjai, eseményei kelnek életre. Csodálatos ízes nyelvére felfigyel Lőrincze professzor, és „Édes anyanyelvünk” címen sugárzott adásaiban nagy elismeréssel, lépten-nyomon példának állítja Tímár Máté stílusát, nyelvezetét.

Több alkalommal ellátogat Erdélybe, a székelyek és még a csángók közé is. Baráti kapcsolatot épít Tamási Áronnal, akinek irodalmi hagyatékát haláláig őrizte, Palló Imrével, s a Marosvásárhelyen csaknem agyonvert Sütő Andrással. Nem csoda, hogy sok művében esik szó a székelyek és csángók életéről.

Egyik erdélyi útján ismerkedik meg Varga Anikó székely tanárnővel, s házasság lett az ismeretségből. Három gyermekük született; a kicsi korában elhunyt Mária, a tragikus körülmények között meghalt Illés, és az egyedül életben maradt Áron.

1990 után egészségi állapota megrokkant, de szellemileg frissen, fáradhatatlanul alkot.

Helyi újságunk, a Városunk sok szép alkotását tette ismertté.

Sikeressé munkái elismeréséül lett József Attila-díjas, SZOT-díjas, és megkapta a Magyar Köztársaság arany érdemkeresztjét. Szülővárosának is díszpolgára lett.

Haláláig elnöke volt az Endrődiek Baráti Körének. Kívánsága szerint az Endrődi Központi Temetőben szülei sírjában tért végső pihenésre. A díszpolgárságában méltó társa lett Rózsahegyi Kálmánnak.

Órá emlékeztet bennünket a „Hazai harangszó”!
Feledhetetlen lett, mert képességét kellően kamatoztatta, mert a szeretet és a hit ügyében buzgón szolgált! Több zsoldárszerűen szép versében adta meg Istennek, ami az Istené.

Remekművű munkáid őrzik emlékedet! Nyugodj békében a Körösök vidékén!

Szomorú szívvel búcsúzik Tőled városunk!

MÁRTON GÁBOR

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE

Június 1. 1913. Szeged **SÖTÉR ISTVÁN** (†1988. október 7. Budapest) Író, esszéista, irodalomtörténész. Francia, német szakos tanár. Regényei: Fellegjárás, Kísértet, Hidszakadás. Irodalomtörténeti monográfiája: Eötvös József, Romantika és realizmus, Nemzet és haladás.

Június 2. 1921. Budapest **KARINTHY FERENC** (†1992. február 29. Budapest) író, színműíró. Budapesti tavasz c. regényét megfilmesítették. Novelláit „Harminchárom” c. kötetben jelentette meg. Színművei: Dunakanyar, Gellérthegyi álmok, Bösendorfer.

Június 5. KÖRNYEZETVÉDELMI VILÁGNAP

Június 6. PEDAGÓGUSNAP

Június 6. 1913. Budapest **GOBBI HILDA** (†1978. július 13 Budapest) Színművésznő, emlékiró.

Június 10. 1880. Nagykároly **KAFFKA MARGIT** (†1918. december 1. Budapest) Író, költő. Bibliai témájú versei: A Magdolna, A Szüzanyáról, Bethania. Novellái: Levelek a záraból, Csendes válságok, Süppedő talajon, Két nyár, Hangyaboly, A révnél. „Az élet útján” c. verseskötetében a bizakodás a megnyugvás érzéseit önti verseibe.

Június 10. 1879. Kolozsvár **SZABÓ DEZSŐ** (†1945. január 13. Budapest) Író, költő. Híborúellenes művei közül a legjelentősebb „Az elsodort falu” Novellája: Feltámadás Makuskán.

Június 14. 1931. Budapest **ABODY BÉLA** (†1990. augusztus 17. Budapest) Író, kritikus, műfordító, szerkesztő. Az ELTE Bölcsészettudományi karán szerzett oklevelet. 1965-től az Élet és Irodalom főszerkesztője 1971-ig a Vidám Színpad igazgatója lett, majd a Négy Évszak felelős szerkesztője, később a Pallas Könyv- és Lapkiadó főszerkesztője. Írásait fonyar humor, finom ironia, bölcsesség, emberismeret jellemzi.

Június 19. 1913. Budapest **GYURKOVICS MÁRIA** (†1973. október 28. Budapest) Koloratúr szoprán énekesnő. 1937-ben a Rigoletto Gilda szerepében debütált. Ezek után az Opera első koloratúr szopránjaként tartották számon. Oratóriumi előadásokon is szerepelt. Igen sok hanglemez, rádió és televízió felvétel őrzi emlékét.

Június 19. Paripás (Bács m.) **EISEMANN (Egresi) MIHÁLY** (†1966. február 15. Budapest) Operett szerző. Nagy sikerrel mutatták be Európa szerte darabjait. Legjelentősebb művei: Mis Amerika, Zsákbamacska, Egy csók és más semmi, Cirkusz csillaga, Fekete Péter, Meseürház, Leány a talpán...

Június 19. 1828. Óbecse **THAN MÓR** (†1899. március 11. Trieszt) Festő, a monumentális és történeti festészet első virágzásának vezéralakja. Életének főbb állomásai: Németország, Belgium, Párizs. 1858-59-ben Itália, egy pályadíj nyerteseként. Leghíresebb művei: Mohácsi csata (1846) Ónodi országgyűlés (1848) Honvédtisztek tábornoknál (1849) Széchenyi és Deák kora (1875) Honfoglalás (1876)

Június 21. A FÉRFIAK NAPJA

Június 22. Szombathely **WEÖRES SÁNDOR** (†1989. január 22. Budapest) Költő, műfordító, drámaíró. Versei színesek, dallamosak (Pl. Bóbita, Ha világ rigó lenne) Az Öregek c. versét Kodály megzenésítette. Művei gazdagok képi, érzelmi, gondolati, zenei vonatkozásban. (Magyar etűdök, Harmadik, Hetedik, Nyolcadik szimfonia.

Június 23. OLIMPIAI NAP

Június 23. 1926. Beregszász **BROCKY KÁROLY** (†1970. november 26. London) Festő. 1951-ben szerzett diplomát muzeológusként, témája az újkori művészettörténet. Életútjainak állomásai: Bécs, Párizs, majd 1838-ban Antwerpenen és Hágán keresztül Anglia. Ismert arcképfestő, mitológiai témájú nőalakokat is szívesen ábrázolt. Olajnak, pasztelltechnikának, és a vízfestésnek egyaránt kiváló művelője volt

Június 25. 1887. Budapest **KARINTHY FRIGYES** (†1938. augusztus 29. Siófok) Író, költő. 15 éves korában írta első regényét, melyben humorérzékéről, kritikai hajlamáról tett tanúbizonyságot. (Címe: Nászutazás a Föld középpontján keresztül) Humoreszk gyűjteménye az „Igy irtok tí”. Novellái kötetei: Görbe tükör, Együgyű lexikon. Verskötete: Nem mondhatom el senkinek. Agyműtétje után írta az „Utazás a koponyám körül” c. regényét.

Június 25. 1884. Gyón **GYÓNI GÉZA** (†1917. június 25. Krasznajarszk) Költő. Szarvason, Békéscsabán tanult. Verseskötetei: Szomorú szemmel, Versek, Lengyel mezőkön, Tábortűz mellett. Háborúellenes versei: Levelek a kálváriáról, Utolsó tánc, és ide tartozik leghíresebb költeménye: „Csak egy éjszakára”.

Június 26. 1835. Breznóbánya **HERMANN OTTÓ** (†1914. december 27. Budapest) Természettudós, néprajzkutató, publicista. 1864-től Kolozsváron élt és a múzeum állattani gyűjteményét rendezte. 1875-től a Nemzeti Múzeum állat-tárában dolgozott. A Magyar Ornitológiai Társaság létrehozásában nagy szerepe volt. Az Aquila c. madártani folyóirat alapítója és szerkesztője volt.

Június 30. 1892. Budapest **LAJTA LÁSZLÓ** (1963. február 16. Budapest) Zeneszerző, népzenekutató. Népzenei kutatása maradandó értékű, történelmi értékű felvételeket készített. Lejegyzései rendkívüli részletességükkel tűnnek ki. Könyvei: Széki gyűjtés, Kőrispotoki gyűjtés, Dunántúli táncok és dallamok

Június 30. **A MAGYAR SZABADSÁG NAPJA** (A szovjet csapatok hivatalos kivonulásának időpontja.)

Június 30. 1846. Zám (Hunyad m.) **PAÁL LÁSZLÓ** (†1878. március 3. Charenton.) Festő. Életútját Bécs, Nürnberg, Párizs, Hollandia jelzik, de haza-haza látogat Aradra is. Egyik legnagyobb magyar tájképfestő. Munkácsynak jó barátja volt. Kedvelt témája az erdő. Munkái közül megemlíthjük: Nyárfák alatt, Erdőszele, Mocsaras táj, Békák mocsara, Juh aklok c. műveit.

TECHNIKAI OKOK FOLYTÁN MÚLT HAVI MÁJUSI SZÁMUNKBÓL KIMARADTAK:

Május 1. 1620. Csáktornya **ZRÍNYI MIKLÓS** (†1664. November 18. Csáktornya) Költő, prózaíró, államférfi, hadvezér. Versei: A vadász és echó, Fantásia poetica, Ariadna sírása. Főműve: A szigeti veszedelem. Harcias felkiáltásokkal, ismétlésekkel hazaszeretetre buzdító műve (Kiláltványa) A török áfium ellen való orvosság.

Május 1. 1901. Budapest **SZERB ANTAL** (1945. január 27 Balf) Író, irodalomtörténész. 1934-ben jelent meg a Magyar irodalom története c. munkája mellyel nagy hírnevet szerzett.

Május 5. 1909. Budapest **RADNÓTI MIKLÓS** (†1944. November 9. Abda) Költő, műfordító. Szegeden a bölcsészkaron végzett. 1936-ban jelent meg Járkálj csak halálraítél! Majd e verses kötetét követte többek között: Lábadozó szél, Újhold, Válogatott versek, Tájékos ég. Munkaszolgálatra hurcolták Szerbiába, majd onnan hazatérőben Abdán megölték a fosztókat. Híres költeményei a táborból, kalandos utakon hazajuttatott: Eclogák c. versciklusa.

Május 7. 1776. Egyházasbénye **BERZSENYI DÁNIEL** (†1836. február 24. Nikla) Költő. Hazafias ódái az 1770-es évek második feléből valók, pl.: Magyarokhoz, Herceg Eszterházy Miklóshoz, A felkölt nemességhez, A Szombathelyi táborban. A fiatalság örömeitől való búcsúzás, a mulandóság jellemzik: Barátomhoz, A közelítő tél, Az ifjúság c. költeményeit. Vallásos ódája: Fohászokodás.

Május 8. 1935. Kolozsvár **SZÉKELY BERTALAN** (†1910. Augusztus 21. Budapest, kérésére Szadán temették el) Festő. A 19. század legjelentősebb festő egyénisége. Tanulmányait Bécsben és Münchenben végezte. Történelmi témájú képei: Egrí nők, V. László és Czillei Urlik, Dobozi hitvese, Zrínyi kirohanása. Nagy történelmi vásznai mellett megragadó szépségűek tájképei is. Híresek falfestményei, a budapesti Mátyás templomban láthatók Szent Ferenc stigmatizációja, Szent István kihirdeti a kereszténységet, A kecskeméti Városháza dísztermében látható Vészszóadás c. alkotása. Pedagógiai munkássága is kiemelkedő. A képzőművészeti Főiskola tanára, majd igazgatója.

Május 23. 1904. Nagyvárad **PALOTAI BORIS** (†1989. Szeptember 12. Budapest) Író, költő. Az Én Lapom ifjúsági folyóirat szerkesztője. 1947-53 között a Népszava irodalmi rovatának szerkesztője volt. Több művét megfilmesítették. Pl. Napsugarok, Én és a nagyapám, Ünnepi vacsora, Kiskrajcár, Nő a barakkban.

**Az ablak
teszi**

a házat
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

JÚNIUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. Kedd:	Szent Jusztinusz vértanú
3. csütörtök:	Lwanga Szent Károly és társai vértanúk
5. szombat:	Szent Bonifác püspök vértanú
6. vasárnap:	ÚRNAP
11. péntek:	Jézus szentséges Szíve
12. szombat:	Szűz Mária szeplőtelen Szíve
15. kedd:	Árpád-házi Boldog Jolán szerzetes
21. hétfő:	Gonzága Szent Alajos szerzetes
24. csütörtök:	Keresztelő Szent János születése
27. vasárnap:	Szent László király
28. Hétfő:	Szent Iréneusz püspök, vértanú
29. kedd:	Szent Péter és Pál apostolok

Szurovecz Vince esperes úrtól érkezett a következő levél:

„Kedves Híveink! Örömmel, és Isten iránti hálával adom tudtára kedves Híveinknek, hogy június 16-án, szerdán délután 17 órakor kezdődő szentmise keretében adok hálat pappá szentelése 25. évfordulója alkalmából. Ezüstmisémre szeretettel hívom és várom a kedves Híveket Békésszentandrásra.“

Az esperes úr Hunya község szülőtte. Ezért abban a templomban is hálat ad 25 éves papságáért, ahol az első szentmiseáldozatát bemutatta, ezért a Szent László napi búcsút ő fogja tartani. Endrődön a Szent Imre búcsú főpapja is az esperes úr lesz.

Elsőáldozás

Május 16-án, Urunk mennybemenetelének ünnepén Hunyán, alapos felkészülés után tíz hittanos gyerek járult első szentáldozáshoz. Az örömteli napot a mise utáni agapé fokozta a templomkertben.

A gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola kápolnájában pedig május 23-án, Pünkösdkor volt hasonló szép ünnep 22 gyermek számára. Foglaljuk imáinkba őket.

JÚNIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 19-kor, hétköznap reggel fél 8-kor. Június 6-án, vasárnap Úrnapi délelőtt 10-kor, körmenettel, és este 19.

Szent Gellért Iskola kápolnája: Június 20-án, vasárnap délután 17 óra évszáró Te Deum, egyébként szeptemberig nincs mise.

Hunya

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 18-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 18-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra. Június 6-án, vasárnap Úrnapi délelőtt 8-kor, körmenettel.

Június 26-án, szombaton délelőtt 10 órakor Szent László búcsú.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 18 órakor. Június 12-én, szombaton délelőtt 10 órakor Jézus Szíve búcsú, egyben hálaadás a templomtorony megjavításáért.

Mindennap imádkozzuk az Úr imádságát, a Miatyánkot. Ezért most folytatjuk a Miatyánk magyarázatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

„AKI A MENNYEKBEN VAGY“

Ez a bibliai kifejezés nem helyet („teret”) jelent, hanem létmódot: nem Isten távolságát, hanem föntségét. A mi Atyánk nem „másutt” van, hanem „mindazon túl” van, amit mi szentségéből képesek vagyunk fel-fogni. Mivel ő a háromszor Szent, egészen közel van az alázatos szívhez:

Ezek a szavak: „mi Atyánk, aki a mennyekben vagy” - az igazak szívére értendők, ahol Isten, mint templomban lakik. Ezért, aki imádkozik, szeretné magában látni azt, akit segítségül hív.

A „mennyek” lehetnek azok is, akik a mennyei világ képét hordozzák, és akikben Isten lakik és sétál.

A mennyek szimbóluma a szövetség misztériumára utal, amelyet átélünk, amikor a mi Atyánkhöz imádkozunk. Az egekben van, ez a lakóhelye, az Atya háza, a mi „hazánk”. A bűn üzött ki minket a szövetség földjéről, a szív megtérése viszont az Atyához a mennybe visz bennünket vissza. Márpedig az ég és a föld Krisztusban engesztelődött ki, mert a Fiú egyedül „leszállott a mennyből” és minket magával vitt oda keresztje, feltámadása és mennybemenetele által.

Amikor az Egyház ezeket a szavakat imádkozza: „mi Atyánk, aki a mennyekben vagy” - megvallja, hogy „Krisztus Jézusban már a mennyekbe helyeztetett”, (Ef 2,6) és „Krisztussal az Istenben elrejtett” (Kol 3,3). Isten népe vagyunk, és ugyanakkor mégis „sőhajtozunk, mert szeretnénk beköltözni mennyei otthonunkba”(2 kor 5,2):

A keresztyének testben élnek, de nem a test szerint. Életüket a földön töltik, de a mennyország polgárai.

Röviden

Mint belső magatartás, az egyszerű és hívő bizalom, az alázatos és örömteli bizonyosság illik ahhoz, aki a Miatyánkot imádkozza.

Azért nevezhetjük Istent „Atyánknak”, mert Isten Fia, aki emberré lett, kinyilatkoztatta nekünk, akibe beletestessülve a keresztség által mi is Isten fiai lettünk a fogadott fűség kegyelme által.

Az Úr imádsága az Atyával, és az ő Fiával, Jézus Krisztussal hoz minket kapcsolatba, de ugyanakkor minket, magunkat is kinyilatkoztat saját magunknak.

Az imádságnak, amelyet a mi Atyánkhöz intézünk - kell fölkeltenie bennünk az akaratot, hogy hozzá hasonlítsunk, és hogy szívünk alázatos és bizakodó legyen.

Amikor azt mondjuk: „mi” Atyánk, felidézük a Jézus Krisztusban megvalósult Újszövetséget, a Szentháromsággal való közösséget és az isteni szeretetet, mely az Egyház által az egész világot átöleli.

„Aki a mennyekben vagy” kifejezés nem helyet, hanem Isten föntségét és az igazak szívében lakozást jelzi. A menny, az Atya háza, a mi igazi hazánk, ahova tartunk, és ahová már most tartozunk.

Az oldalt összeállította: Iványi László plébános

ADATOK A GYOMAI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉPÍTÉSÉNEK TÖRTÉNETÉHEZ V. RÉSZ - A templom élete 1938-ig

A templom első, 26 változatú orgonáját 1854-56-ban építették a főkapu feletti második karzatba (ez a karzatorgonával együtt az 1938 évi renováláskor lebontásra került). Első orgonista kántor Veress Sándor volt. Alig egy évtized múlva 1878-79-ben - Garzó Gyula akkori lelképásztor vezetésével - nagyszabású felújítások kezdődtek Halmi Andor békéscsabai műépítész tervei alapján. Megemelték a tornyot tíz öllel, ezzel együtt lett 30 öl magasságú sugártornyos szentegyháza a gyomai reformátusoknak. Ez a torony ellátja a gyomai határ legtávolabbi zugába. Negyedik hangját is ekkortájt öntették az úgynevezett Garzó harangot, amely felszereléssel együtt 40 mázsás, ahogy az idős atyafiak mondták; „...ennek Debrecenbe van a párja, tiszta időbe elhallatszotta a hangja Ványa alá... s még Kevi alá is...” A torony sétálójának eddigvaló kökörlátját vaskorlátúra cserélték s a torony megemelésével tűzőri szobát is kialakítottak. A toronysisakra aranyozott veretes réztető került gombbal, egy lapos és egy buzogány csillaggal, zászlóval, villámhárítóval. A toronnyal, toronyjavítási munkálatokkal kapcsolatosan idekivánczik egy ló és kocsis „természet feletti kapcsolatát” megelevenítő történet, amely a népi hiedelemvilág körébe tartozik; „Mikor a gyomai református templom tornyát csinálták, a főintéző nyíges fogattal hajtatott keresztül a közsigen. Az én nagyapám vót a kocsissa. Ippen akkor tettik fel a torony tetejére a gömböt, ott dőgözött egy ács. Ahogy halad nyígy lú, szíp takarosan a templom fele, nevet az ács a torony tetején. A lovak a templom előtt megtorpantak, se té, se tova. Nagyapám elkészte őket szőlőgatni, majd otán útni az ustorral, de nem mentek egy tapodtat se, csak táncoltak egyhelybe. Felnizett nagyapám a torony tetjibe és kijátott; engedd el a lovat hé! Az meg csak nevette; Milyen kocsis vagy te hé, hogy nem tucc hajtani - mondta az ács. Erre nagyapám megharagudott az ácsra, mégeccer felkijátott; ereszd el a lovat hé! Az meg csak tovább nevetett oda-fenn. Erre nagyapám kivette az ülis alól a pájinkás korszót oszt szíjjeltörte a kocsirúd vigin. Abba a pillanatba' leesett az ács a torony tetjiről. Nem hótt meg mingyán, mer' a kerülőbe felakatt, de csúnyán összetörte magát. Még egy hónapig ilt, otán belepusztult. Gyomai gyerek vót

az én nagyapám, ott törtint ez meg...” (Elmondta Békési Mihály 60 esztendőös községi csődörös Békésen 1980-ban. Gyűjtötte Márton László. Megjelent: In Békés város néprajza. Békés 1983. Állattartás fejezet - Lótartás 362-63 old.) Nem tudom, (nem tudjuk) melyik toronyépítéshez köthető.

Az 1879 évi felújításkor kapta templomunk a jelenlegi formáját. Ekkor került fel egészen körül „attik fal”, melynek külseje kufsteini cementből öntött balluszterekkel díszítettet. A templomhajó felede „12 es szibériai horganybádoggal” lett befedve. A felújítás után hálaadó istentiszteletre 1879. november 2-án került sor. Ez évben történt meg a templomtér parkosítása is Garzó Gyula lelképásztor szorgalmazására. Ehhez facsetemeteket a békéscsabai Gazdasági Egyesület ajándékozta. A parkosítás után a templomkertet ma is látható kerítéssel vették körül. Erre azért is szükség volt, mert a templom körül „sokféle rendetlenkedésre” került sor. Mint előbb említettem, ekkor még a vásártér is itt volt (majd utána piactér), gémeskúttal a templom „tövébe”. A központi fiúiskola és a templom így egységet alkotott. Ekkor Garzó Gyulát és a gyomai református egyházat méltatlan támadás érte a városi előjáróság részéről. Ez utóbbi járdát követelt a templom és az iskola között, valamint kétsége vonta a telek tulajdonjogát az egyháznak, amelyen a templom állott. Hosszas pereskedés után az egyház megvédte ősi jussát. Később a kommunista vezetők egy tollvonással „érvényt szereztek” a járdanyitáshoz s befalozták az elkobzott iskola templomhoz vezető kapuját is.

1937-ben újabb nagyszabású felújítás vette kezdetét. A munkálatokat Papp Zsigmond gazdál-

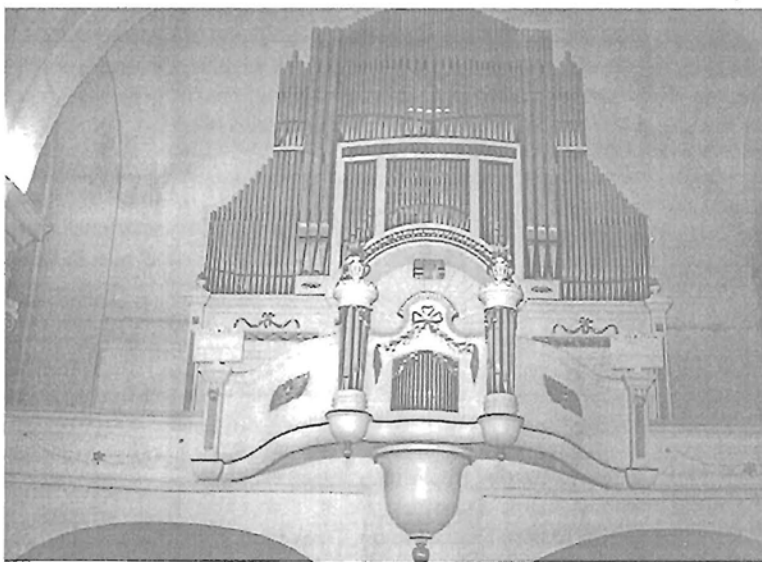
kodó, sokoldalúan tehetséges ember, presbiter javaslatára kezdték el. E szerény hirdás kevésnek bizonyul ahhoz, hogy Papp Zsigmond és kortársai érdemeit méltassuk. Az ő nevéhez fűződik a templom műemlékké nyilvánítása. Szántay Endre és Herdy Béla gyomai születésű mérnökök végezték el a szükséges tervezési munkákat. Papp Zsigmond tervezte meg és gyomai mesterrel megépítette a ma is látható csodálatosan szép, megjelenésében egyedi orgonát. A templom belső festését is újra „komponálta”, a régi „sokszínű” festést három fősínben határozta meg; A fehér a tisztaság, az erkölcsösség, fedhetetlenség, az arany az isteni jelkép, s a piros Krisztus Urunk kiontott vérenek jelképe. Lefestésre került az azürkék „égbolt”, mennyezet az 1200 aranycsillaggal együtt. Idősebb atyáncfiai sokáig fájdalmasan emlegették ennek „eltüntetését”. A templomajtókat Papp Zsigmond faragta tölgyfából. Javaslatára a torony alatti térben cinterem került kialakításra, templomtől temetendő elhunytak felravatalozására. A templomkert pusztuló fáit kivágták és a tervek alapján kialakították az időközben természetvédelmi területté nyilvánított még fogytkozásában ma is szép templom körüli parkot.

1938-ban (vagy 1879-ben?) főkapu fölé homlokzatra festett bibliai idézet: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan...” (Máté.XI;28.) helyett ma; „Te bened biztunk...”(90.zsolt.;1.) zsoltár idézet látható.

1944. október 6-án délután az Endröd felől bevonuló szovjet-orosz Vörös Hadsereg páncélosai toronylővegeiből több lövést adtak le a toronyra, s templomra, így a tornyot és a templomot több súlyos találat érte. Ezt is túlélte a templom és közösség!

A templom túlélte, de a templomhoz tartozó közösség nem élte túl az 1948-ban bekövetkezett kommunista elnyomást. Öreg, elhagyott temetőinkben pihennek hitvalló ősünk. Mi, hajdani fiatalok, kik e templomban tettünk-vallottunk hitet ősünk vallására, elszéledtünk a világ minden tájára. Volt, kiket elüldöztek, volt kit a „megélhetés” utáni kényszer vont el. Elpusztult a hajdani erős parasztpolgár fenntartó közösség, miután kiforgatták vagyonából, megélhetési lehetőségeiből.

CS. SZABÓ ISTVÁN

*Abadi Zoltán cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

Corvo bianco

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.
☎/Fax (66) 386-896
☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Volt idő, amikor emlékeztünk rájuk...

Már 1917-ben az országgyűlés elhatározta, egy törvény meghozatalát arról, „hogy a háborúban a hazáért küzdő hősök emlékét megörökítse.” Am ennek a gondolatnak a megvalósítására a háború elvesztése, majd a vörös terror következtében nem kerülhetett sor.

Csak a békeszerződés után születhetett meg a törvény (1924. XIV. Tv.), amely május utolsó vasárnapját a Hősök Emlékünnepének, és nemzeti ünnepnek nyilvánítja. A végrehajtásáról szóló elnöki rendelet előírja:

„Ezen a napon a hősi temetőkben, avagy erre alkalmas helyen ünnepélyt kell tartani. A nemes áldozatkészség megnyilvánulásának mértékéhez képest ezen a napon a hősök emlékműveit meg kell koszorúzni, illetőleg sírjaikat fel kell díszíteni...Ott, ahol a körülmények megengedik a Magyar Királyi Honvédség és valamennyi fegyveres testület az ünnephez megfelelő erejű osztagot rendeljen ki. Az ünnepséget lehetőleg a tanuló ifjúság részvételével kell tartani. Az ünnepélyen a hazafiság jelentőségét és ezzel kapcsolatba a világháború folyamán tanúsított önfeláldozó magyar hősiességet kell méltatni.”

Isten kegyelméből nagyon sokan vagyunk még, akik részt vehettünk ezeken a felemelő ünnepségeken, még láthattuk a díszmenetben elvonuló különböző alakulatokat. A levették a frontharcosok felvonulásait, akik bajtársaikra, illetve apaikra emlékeztek.

Felemelők voltak ezek az ünnepségek. Emlékszem arra is, hogy ilyenkor kegyeleti stafétafutásokat rendeztek, melyek az emlékműnél fejeződtek be.

Azt tudjuk, hogy az előző rendszer miért törölte el ezeket az ünnepségeket, hiszen hősi halottainkat háborús bűnösöknek minősítették. Csak azt nem értjük, hogy a rendszerváltás miért nem állította vissza ezt a kegyeleti ünnepnapot?, bár néhány helyen már megtartják. (Kisújszállás!)

Ez évi Hősök Napján szeretnék megemlékezni arról a kivégzett 18 halottról, akiket a „dicsőséges vörös hadsereg” katonái, mint

hadifoglyokat mészároltak le 1944. októberében Körösszegapátiban.

Régóta tudok a szörnyűséges esetről, de csak az elmúlt napokban voltam a helyszínen Kovács Károly tanár úr segítségével, és kíséretében. Együtt mentünk ki a tett helyszínére, Körösszentapátiba, ahol beszélgettünk Tarsoly Andrással, aki 17 évesen részt vett az áldozatok elhantolásában. Ő mondta a következőket:

„1944 október 16-án péntek délután 17 óra körül jöttek be az oroszok. Azt nem tudtuk, hogy a foglyok hol estek fogságba. A szemben lévő parasztház pincéjébe zárták őket (A fényképen látható a ház!) Péntektől vasárnapig tartották fogva őket, amikor történt a kivégzés. Nem egyszerre, hanem csoportonként találtunk rájuk, amikor szóltak, hogy menjünk sírt ásni. Én is ott voltam és segítettem összeszedni a halottakat. 17 éves voltam akkor. Láttuk, hogy mind egyiküket hátulról lötték le. Somogyi Lajos nevezett egyén, aki katonaviselt volt, szedte össze a „dögcédulákat”, de tíznek találták meg hozzátartozóit, Somogyi értesítette őket. Nagy felháborodást és félelmet keltett a faluban ez az eset. Arra is emlékszem, hogy a sír nem volt mélyebb, mint 60 cm. Ezért márciusban kiástuk őket és a temetőbe vittük szekérrel, ahol is nyugosznak. A sírjukat ma is gondozzuk, s akiket be tudtak azonosítani azok nevei szerepelnek a hősi emlékművön is.”

Fejezte be történetét Tarsoly András. Majd a jegyzőnk mutatta be a készülő „Hősök könyvét”, ahol díszkötésben, fényképpel örökítik meg a hősöket. Dicséret és elismerés illeti a helyi Önkormányzatot, a körösszegapáti lakosokat azért a kegyeletért, amelyet e hősi halottak iránt tanúsítanak ennyi idő távlatából.

Ezt a Hősök Nap-i megemlékezést ajánlom Koppányi Imre őrmesternek, szeghalmi gimnáziumi tanár úr és 18 hősi halott társának kegyelettel, név szerint: Kun Mihály, Lengyel László, Hugi Lajos, Szerelmesi János, Tóth Lajos, Berényi János, Szarka László, Terek Ernő, Dobozsi Lajos és 8 ismeretlen társuknak.

VASZKÓ ANDRÁS

E ház kertjében végezték ki a foglyokat

ORVOSI TANÁCSOK

A SZÁJÜREGDAGANATOK MEGELŐZÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

1998-ban Magyarország a fej-nyaktájék rosszindulatú daganatai okozta halálozásban valamennyi országot megelőzte!

A szervezetet érintő különböző lokalizációjú daganatok kialakulásának pontos okát, mechanizmusát, gyógyításának biztos módszerét ma még nem ismerjük. A tudományos kutatások azonban komoly eredményeket hoztak: pl. számos rákkeltő anyagot és behatását sikerült azonosítani.

Kimutatták, hogy ezek a behatások összeadódhatnak és azt is, hogy helyes életmóddal jó részüket elkerülhető. Röviden összefoglalom azokat a tényezőket, amelyek elősegítik a szájrégi daganatok kialakulását:

1. Könnyen elkerülhető daganatkeltő tényezők:

- **Dohányzás;** a dohányzás füstje több, mint négyezer vegyületet tartalmaz, amelyek közül három-négyezer rákkeltő! Ezek részben gázok, részben kátrányanyagok. Többségük a papír elégecekor keletkezik, mások a dohánylevelek permetezőszerei, aroma-, íz-, és pálcanyagok. A dohányfüst a szervezetbe jutva irritáló, toxikus, és rákkeltő hatást fejt ki.

- **Alkoholfogyasztás;** segíti az emésztőrendszerbe jutott rákkeltő anyagok felszívódását. Elsősorban májkárosító hatása révén csökkenti a szervezet méregtelenítő, és az immunrendszer működését. A krónikus alkoholista éhezése, és higiénés elhanyagoltsága is kedvez a daganatképződésnek.

- **Konyhatechnológiai hibák;** túlzott mennyiségű füstölt élelmiszer, tartósírószó, élelmiszer-adalékanyag, mosatlan, növényvédő szerrel kezelt zöldség, gyümölcs, rendszeresen túl zsíros és fűszeres ételek fogyasztása.

- **Túlhajsztolt, mozgásszegény, stresszel teli életmód,**

- **Szájhigiéné hiánya, szájrégi mechanikus irritációk:** törött, vagy élesre kopott fogak, lepedék, régi rossz fogpótlások.

2. Nehezen elkerülhető daganatképző tényezők:

- **Környezeti ártalmak;** levegőszennyezés, vízszennyezés, zajártalom, napsugárzás, ionizáló háttérsugárzásból adódó kockázati tényezők.

- **Genetikai tényezők;** néhány daganattípus családi halmozódást mutat, és összefüggésbe hozható bizonyos genetikai hibákkal.

A felsorolás nem teljes, csak az a célom, hogy végiggondoljuk, melyek azok a tényezők, amelyek a mi életünkben szerepelnek, és amelyeket el tudunk kerülni. Ezek a hatások összeadódhatnak, és nem mindenki egyformán érzékeny rájuk. Figyelni kell szervezetünket, és **részt kell venni rendszeresen szűrővizsgálatokon!** A rákképződés az esetek nagy részében lassú folyamat, és szűrővel a korai stádiumú daganatok, illetve a rákkeltő úgynevezett praecancerosus-állapotok felismerhető és gyógyíthatók.

Dr. TÖRÖK ANNA

Beszélgetés Papp Lajos igazgató úrral

...aki a 116 éves Kner Nyomda igazgatója, immár hetedik éve. A város tízéves ünnepe során Önt a város és a testület kitüntetésben részesítette. Gratulálunk igazgató úr a Városunk folyóirat szerkesztője és olvasói nevében. Jó egészséget, további sikeres munkát kívánunk.

Az Ön vezetése alatt a Kner nyomda olyan eredményeket ért el, amit méltán reprezentál az évről-évre elnyert Gutenberg díj, valamint a „Szép könyv-verseny“-en a „kiváló könyv“ minősítés, amit évenként 10-15 itt készült könyv is elnyer.

Jóleső érzéssel, sőt városunk nevében büszkeséggel írjuk le, hogy hét év alatt a nyomda majdnem tízszeresére növelte árbevételét, miközben a 200 fős létszámát stabilan megtartotta. Beszélgetésünk során megtudtuk, hogy folyamatban van az üzem „ISO 902“ minősítése, ami cím ma már elengedhetetlen akár a belföldi, akár a külföldi piaci versenyen. Az az üzem, amely el tudja érni az „ISO“ minősítést, az biztosan megállja a helyét a 21.-ik század éveiben is, hiszen a technológia elvárt szintű fejlettsége, az adminisztráció szabályozottsága górcső alá kerül e minősítés során.

Az olvasóknak mindenképpen el kell mondani, hogy a beszélgetés során egy olyan vezető és ember képe bontakozott ki, aki a munkájában, vezetési stílusában következetes, megfontolt, konkrét közép, sőt annál hosszabb távlati koncepcióval rendelkezik, és nemcsak az általa vezetett üzemet illetően, hanem a város jelenét, jövőjét illetően is!

A kultúra, az oktatás jövőéért aggódó, de tenniakaró, gazdasági-műszaki szakember, akinek példaképe az a Kner család, aki sokat tett a településért is. Csak egyetlen példa, a Kner család jótéteményiből: Kner Izidor saját kezűleg, magról nevelte azokat a hársfákat, amelyet önköltségi áron (8 fillér/db) eladott a helyi előjárásnak azzal, hogy ezeket a hársfákat a hősök emlékére ültessék el, remélve, hogy több száz éven át élhet ez a fajtája, ha az utókor megfelelően ápolja, és

védi. Régi álma Papp Lajosnak, hogy ebben a városban hozzák létre az országosan, sőt európai szinten is egyedülálló nyomdaműzeumot. Ennek a tervnek a megvalósításához azonban széleskörű, városi összefogásra lenne szükség. Kétségkívüli tény, hogy ez a látnivaló a város idegenforgalmára pozitíven hatna. Sajnos, eddig még nem talált kellő támogatásra a gondolat, de az igazgató még nem adta fel a megvalósítás álmát.

Megtudtuk, hogy a 7 éve ideköltöző Papp család, ma már biztos abban, hogy véglegesen telepedtek le, jól érzik magukat, hisz sok a tennivaló mind a nyomdában, mind a városban. A Kner hagyomány kötelez. vallja az igazgató úr, és örömmel újságot, hogy a Kner család élő tagjai ellátogatnak Gyomára idén aug. 13.-án Kner Imre 100.-dik születésnapja tiszteletére rendezett kiállítás alkalmából. Az októberi frankfurti nemzetközi vásáron is (idén Magyarország lesz a vásár díszvendége) ott lesz a Gyomai Kner Nyomda, ahol bemutatják

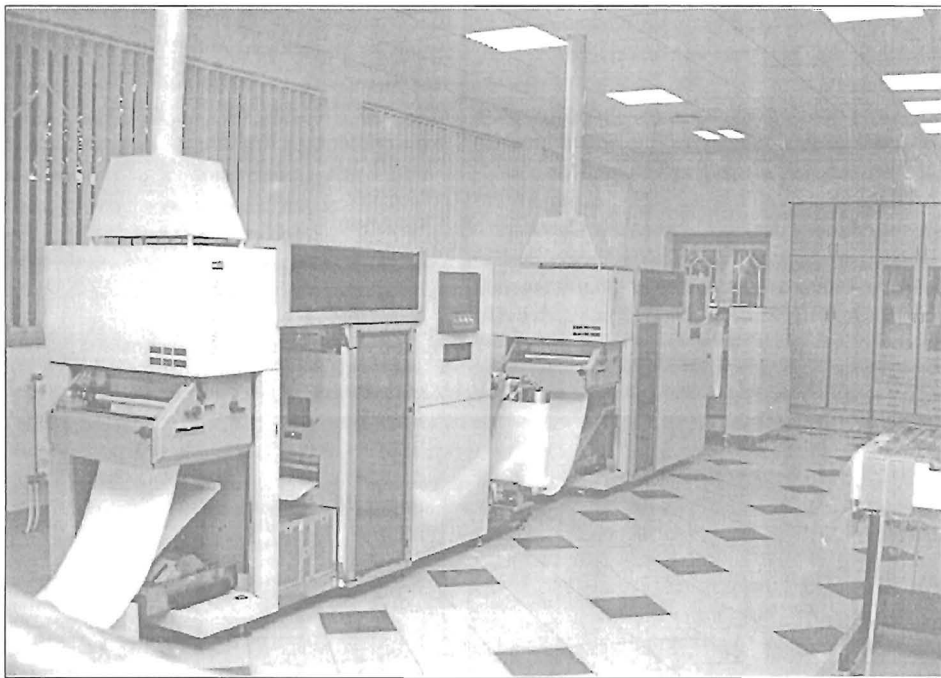
többek között a vándor könyvkötészet mesterségét is.

A beszélgetés során többször kiléptünk gondolatban a nyomda falai közül, és a városi elképzelések, a város hírnevének öregbítése, a közjó szolgálata volt a beszélgetés tárgya, de ehhez városszerte erősödni, és terjednie kell a közjó szolgálatának, hangsúlyozta az igazgató úr.

Mivel is lehetne zárni ezt a beszélgetésről szóló tudósítást? Azzal a jóleső érzéssel, hogy szerencsés a Kner Nyomda és a dolgozói, valamint a város, hogy 7 évvel ezelőtt egy olyan ember került a vezetői posztra, aki sikeres. És mi a sikerének a titka? Ért az irányításhoz, megvan a szakmai tudása, tiszteli az embert, szereti városát, lakóhelyét, és tudás, önbizalom, felelősségérzet, tettekeség, szorgalom, tisztesség, erkölcs a vezetésének alapelve. Méltán nyerte el a város kitüntetését Papp Lajos a Kner Nyomda igazgatója.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

A nyomda legújabb beruházása a digitális nyomtatás eszközei, mely már a 21. századot reprezentálja

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204
(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES

VÁSÁRLÓINKAT!

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

-Festékek, lakkok, ecsetek,

- szerszámok, csavarok, szegek,

- ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIEGÉSZÍTŐ

Rózsahelyi Napok

Az ünnepség 2 napos, hiszen ennyi program nem is férhetne egy nap 24 órájába sem.

Az első ünnepnap főleg az iskolásoké, kicsik és nagyok vetélkednek, bemutatják tudásukat. és együtt örülnek sikereiknek. Ünneplőben az iskola és növendékei, tanárai. Izgalommal gyülekeznek a gyermekek a meghirdetett ún. rendhagyó tanítási órákra, miután befejeződött a „Ki tud többet Rózsahelyi Kálmánról” című vetélkedő. A délelőtti tanításra „rendhagyó” jelző azért is jogos, mert a diákok saját maguk döntenek el, hogy melyik tanítási órán vesznek részt. Idén is eljöttek az iskola volt növendékei, - akik sikeres üzletemberek, utazók, tanárok, stb. - hogy megtartsák volt iskolájukban a 2 x 45 perces órát. Itt volt többek között Kovács Zoltán matematikus, Dr. Papp Sándor történész, Sztanyik Endre rendszerszervező, Giricz László utazó, de felejtethetetlen élményű órát tartott Vaszkó Irén és Márton Gábor nyugdíjas tanár is. Az ünnepség állandó díszvendége Abóczkyné Rózsahelyi Marika, aki nélkül szinte elképzelhetetlen lenne az ünnepség sorozat. Az iskola névadójának unokája, Marika, aki Amerikában él, a z ő óráján a gyermekek az ottani világ kulturális, társadalmi életét, szokásait hallgatták nagy- nagy figyelemmel. Minden előadó órájáról nagy- nagy lelkesedéssel meséltek a gyermekek, még az esti tábortűznél is lehetett itt- ott hallani a délelőtti, vagy a délutáni sport program élményeiről. Az első nap déli órájában volt a vetélkedők eredményhirdetése.

Ezen az ünnepségen a város alpolgármestere is köszöntötte a jelenlévőket, diákokat, nevelőket, vendégeket, és a gyermekek nem kis örömeire átadta az endrődi településrészt önkormányzati képviselőinek ajándékát, egy Music Center-t. Délután megkoszorúzták a Rózsahelyi emléktáblát a Tájházban, és este nagy tábortűz mellett énekeltek, beszélgettek a nagyszámú résztvevők.

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület tagjainak találkozója

Ma már elmondhatjuk, hogy hagyományává vált, hogy az Endrődiek Baráti Köre május végén a Rózsahelyi napok keretében tartja éves rendezvényét, és egyben ünnepélyes találkozóját.

Az Endrődiek Baráti Köre ünnepsége a második napon, május 22-én, az ünnepi szentmisevel kezdődött. Meghatóan szépen szólt az orgona, kántor urunk Tóth Mihály úr zengő hangja nem kis gyönyörűséggel töltött el minden hangszülőzta, hogy milyen fontos az hogy az ember visszatérhet szülőfalujába, ahová mindig szívesen hazavárják, és az hogy ide visszatérnek az endrődiek, ebben szerepe lehet annak is, hogy az endrődi templom tornya, a hazai harangszó hazahív minden másból élő. A misét a baráti kör, és a Rózsahelyi család élő és holt tagjaiért ajánlottuk fel.

Ezt követően a Rózsahelyi iskola aulájában frissen sült meleg kaláccsal (a Kert Kivi Kft-nek köszönet érte) vártuk a vendégeket. Az ünnepségen elsőként megemlékeztünk az elmúlt évben elhunyt tagjainkról: Dr. Szujó Erzsébet, Hunya László, Szabó Ernő, Hornok Elekné Debreceni Mária, Gellai István és Timár Máté emlékére egy perces néma felállással tiszteltünk.

A polgármester úr, Dr. Dávid Imre köszöntötte a jelenlévőket, és ezzel meg is kezdődött az ünnepség. A „Városunk” folyóirat nevében Császár Ferenc virággal köszöntötte Rózsahelyi Marikát, és átadta az a könyvet, amiben összegyűjtöttük a Rózsahelyi Kálmán 1926. évi amerikai útjának beszámolóját, amit a Pesti Napló folytatásokban lehozott. A műsor prózai részén csak endrődi születésű írók, költők versei hangzottak el, amelyeket a Rózsahelyi iskola volt növendékei adtak elő. A műsorvezető Hornokné Németh Eszter tanárnő, aki nemcsak

iferálta, hanem ismertette is a szerzőket, előadókat egyaránt. Nem vállalkozhatunk arra (mert úgy sem sikerülne) hogy visszaadjuk az ünnepség hangulatát, de meghatóan szép volt hallani Paróczai Gergely tanár úr fiának, Paróczai Grécinek a verseit, amit Dusa Katalin, a Békéscsabai Körös Főiskola tanulója csodálatos tolmácsolásában hallhattunk. Az iskola legfiatalabbjainak (3.-dik osztály) énekkara, és a szólót éneklő kicsi lány könnyekig meghatotta a hallgatókat. Az énekkart vezényelte Takácsné Rojik Gizella tanárnő. A Gyomaendrődi Zenebarátok kórusa ismét az egyik fénypontja volt ünnepségünknek. Külön köszönet illeti Erdeiné Mucsi Márta karvezetőt és a kórus tagjait, az elhunyt Timár Máté emlékének szóló Bach mű előadásáért is. A kórust zongorán kísérte a Dévaványai Zeneiskola tanára Tóth Veronika. A következő vers szerzője: Endrődi Szabó Ernő, (aki tragikus körülmények között született, hiszen édesanyja az ő születésekor halt meg) „Anyám” című versét Timár Sarolta, az iskola volt tanulója, ma a Debreceni Kossuth L. Tud. Egyetem magyarszakos hallgatója adta elő. Saci a tőle megszokott lírai hangon tolmácsolta hitelesen a vers szívszorítóan szép hangulatát. Hegedűs Boldizsárné endrődi népdalokat, és balladákat, énekel szép csengő hangján. Gergely Ágnes :” Szerepcsere „című versét nagyon nagy sikerrel adta elő Kiss Katalin, aki a Csorvási Ált. Iskola tanárnője. Gyönyörködhetünk az iskola szóló énekesének műsorában is, akiket Mészáros Erzsébet tanárnő készített fel, népdalokat énekel: Kovásznai Nóra, Szekercsés Adrienn és Vaszkó Barbara. A műsort Márton Gábor tanár úr anekdotái, és Hegedűs Boldizsárné dalai zárták.

Hunya Elekné, a 2. sz. Ált. iskola rajztanára nyitotta meg a festménykiállítást. Endrődi Szabó k Zoltán (akinek édesapja volt Szabó Elek tanár úr) o festményei igen nagy tetszést arattak. Nem csoda, hiszen nagyon sok helyi vonatkozású képen gyönyörködhetünk. Az endrődi templom, a tájház, az öregsőlői tanyák, Hajcsár Imre, a Körös part, a holtágak, Hunya András endrődi bíró, hogy csak néhány képet említsék. A művész jelenleg a Körös Főiskola tanára Békéscsabán. A kiállítás sikerét méltán reprezentálja, hogy nagyon sok kép talált gazdára. A bevétel egy részét a Honismereti Egyesületnek ajánlotta fel a művész, és a Tájháznak adományozta az egyik legszebb képét, amelyen Hajcsár Imrét, Endrőd nevezetes, és jellegzetes alakját örökítette meg. Ezután, már meglehetősen éhesen érkezünk a Domszögre, ahol jó hangulatban fogyaszthattuk el az ebédet, volt birkapörkölt is. Ebéd után az endrődi asszonyok által sütött finom sütemények következtek. A polgármester úr az ebéd előtti pohárköszöntő keretében ismét köszöntötte a jelenlévőket, és köszönetét fejezte ki az ünnepség rendezőinek: Ladányi Gáborné iskola igazgatónak, Császárné Gyuricza Éva titkárnak, és Hornokné Németh Eszternek, a Honismereti Kör vezetőjének, és mindazoknak, akik közreműködtek az ünnepség sikeres lebonyolításában. Szép

Az ünnepség ünnepi misével kezdődött. Kár, hogy kevesen érezték fontosnak a jelenléte

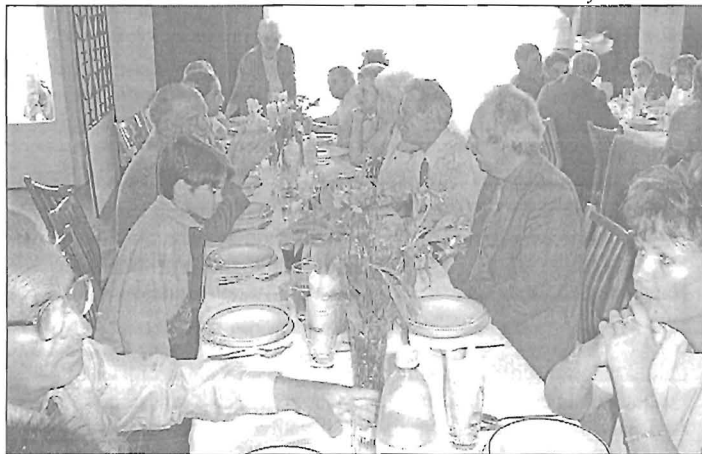

Homokné Németh Eszter, Dr. Dávid Imre polgármester, Ladányi Gáborné igazgató számmal összegyűltünk, habár sokan hiányoztak, de majd legközelebb, újra, ugyanitt találkozunk! Búcsúztunk sokaktól ebéd után, hiszen a délutáni gálaműsorra általában már csak azok maradnak itthon, akiknek van hol megszállni.

Délután közel 3 órán át mutatták be a Rózsahegy Ált. Iskola tanulói igen színvonalas műsorukat, megtelt a Műv. ház nagyterme. Eljöttek a szülőkön, rokonokon kívül a város képviselői, intézményvezetői, néhány vállalkozó, és természetesen Rózsahegy Marika és kis családja. Szokás szerint a könyvtárban késő éjszakába nyúlt a baráti beszélgetés, és nótázás.

Név nélkül köszönet mindenkinek, aki közreműködött a két nap sikerében. Köszönet mindazoknak, akik eljöttek közénk, akik elfogadták meghívásunkat.

*A rendezők, szervezők nevében:
Császárné Gyuricza Éva*

Kötetlen beszélgetés ebéd tájékán

A VÁROSI DROGPREVENCIÓS MUNKACSOPORT HÍREI

Drogprevenációs nap a Sportcsarnokban.

A gyomaendrődi munkacsoport által megpályázott és megnyert drogprenációs napot május 6-án rendeztük meg a Városi Sportcsarnokban.

A diákoknak előadás előtt 20 kérdésből álló tesztet kellett kitölteni, amit igen jó eredménnyel végeztek el. Négy 19 pontos és hat 18 pontos eredmény született. A helyezetteket csokoládéval jutalmaztuk. A teszt kitöltése után meghallgatták a diákok Zsankó László rendőr őrnagy előadását a drogról és azok káros hatásairól. A város minden iskolájából jöttek fiatalok mintegy 550-600-an vettek részt a rendezvényen.

Ez úton is köszönetet mondok az iskolák vezetőinek, hogy diákjainak lehetőséget adtak a részvételre.

Rajz és irodalmi pályázat eredményhirdetése.

A Városi Drogprenációs Munkacsoport és a Magyar Vöröskereszt Területi szervezete rajz és irodalmi pályázatot írt ki az egészséges életmód témakörben. A pályázatok kiállítása és díjazása a Katona József Művelődési Központ által szervezett Természetgyógyász napon történt. A rajz kategóriában általános iskolás korosztályban első lett Samu Szimonetta, második Varga Emese, és megosztott harmadik díjat kapott Sárközi Noémi, Tokai Gréta, Dinya Anna. A 15-18 évesek kategóriájában első lett Nótári Krisztina, második Nótári Péter. Az irodalmi kategóriában első lett Bukva Csilla, második Samu Szimonetta. Köszönjük a beérkezett pályázatokat és gratulálunk a győzteseknek

Pál Jánosné

Városi Családsegítő Központ megbízott vezetője

A győztes irodalmi mű:

TALÁN HA...

Talán, ha még jobban
Figyelnék egymásra,
Észrevennék máson,
Ha valami bántja,

Néha volna erőnk,
Magunkat felfedve,
Embterárs érdekét
Venni figyelemben,

Talán, ha jobb szót,
Megértést kapnának,
Akik mindezekre
Épp mitőlünk vágnak,

Az a hely, hol élünk,
Kicsit szebbé válna,
Több lenne az öröm,
Általunk. Talán ma.

Bukva Csilla

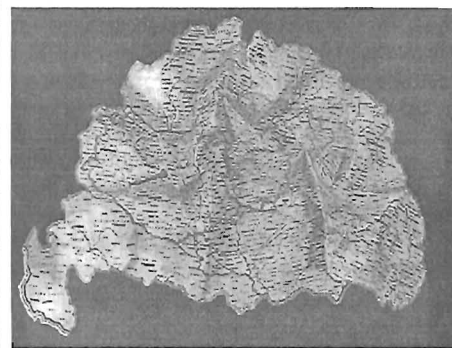
Emlékezzünk Trianonra!

1920 június 4.! Lassan 80 éve, hogy Magyarország ezeréves területét halálosan megcsonkították. Azóta a magyarság milliói a kisebbségi sors jogfosztott világában élnek A

Második világháború alatt visszacsatolt magyarlakta területek lakói egy újabb „Trianon” eredményeként még embertelenebb sorsra jutottak.

Bácska vérbosszúja, Kárpátalja „malenkij robot”-ja, Szlovákia kollektív bűnösségi törvénye, az erdélyi bosszú csaknem teljes pusztulásukat jelentette.

Reméljük, hogy a kibontakozóban lévő Egyesült Európa meghozza egyenjogú életüket! Adja Isten, hogy úgy legyen!

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

VARADINUM '99.

Május 2-án, vasárnap, újból megkondultak a nagyváradi Bazilika nagyharangjai, hívták a hívőket a Szent László ünnepi szentmisére és körmenetre, mely ezúttal is felemelő volt, egyúttal a Varadinum '99 befejező napjára, ünnepére. Gyönyörű tavaszi nap volt. Dr. Mayer Mihály pécsi megyés püspök celebrálta a misét. Beszédet mondott Tempfli József és Tökés László. A körmeneten ismét Szent László hermáját hordozták a hívek sorfala között.

A Varadinum '99 már április 25-én megkezdődött, református istentisztelettel a Várad-réti ref. templomban. Az ünnepségsorozat mintegy 40 rendezvény változatos kínálatával találkozhatott Várad lakossága és az ide látogatók. A teljesség igénye nélkül szeretnék néhányat megemlíteni, mely jelzi annak sokszínűségét.

Az első napon nyílt meg a magyar-láposi alkotótábor anyagának kiállítása. A bazilikában a Csermely kórus mutatkozott be. Másnap a Kárpátmedencei Képzőművészek Fórum volt neves magyar és román képzőművészek előadásaival. Aznap még magyar-román értelmiségi Fórum, kerek asztal beszélgetés keretében. Április 27-én volt a Csokonai-est és Egyházzenei Koncert. Április 28-ának kiemelkedő eseménye egy történelmi szimpózium: 1949 Váradon, neves magyar történészek részvételével. A hét folyamán volt még könyvbemutató, unitárius és evangélikus istentisztelet, opera és magyarnóta est s végül Május 2-án este a színházban: Kocsis István Szent Margit előadása zajlott le nagy sikerrel. Nem feledkezhetem meg a magyar Diákszövetség által rendezett sok-sok eseményről; sport, vetélkedők, sláger-rádió, diák piknik...

„Kongresszus a folyamatosságért, de a változásért is”

Aminth a magyar sajtó is megírta, Csíkszeredán tartották meg az RMDSZ VI. Kongresszusát, mely hivatva volt eldönteni, ki lesz az RMDSZ elnöke, de a kongresszuson még sok más fontos határozat és döntés született.

Az eredmény: Markó Béla maradt az elnök 174 szavazattal, kihívója Kincses Előd marosvásárhelyi ügyvéddel szemben, aki 157 szavazatot kapott.

Sok szó esett a kulturális-az egyéni- és területi autonómiáról. E kérdéskört boncolgatták a küldöttek. Sokan bírálták, hogy az RMDSZ miért lépett be a koalíciós kormányba, mivel elképzelései hiába szerepelnek a közös kormányprogramban, azokból csak nagyon kevés valósult meg. (Kincses Előd szerint csupán 10%!) Markó Béla elismerte e tényeket, de az volt a véleménye, hogy valami elindult, és a pozitív folyamat folytatódni fog. Ugyancsak Markó Béla fejtette ki határozott véleményét az ún. kettős állampolgárság kérdéseiről. Szerinte, ha a kettős állampolgárság hozzásegíti az itteni magyarokat ahhoz, hogy szülőföldjükön maradjanak, akkor ez elfogadható és jó megoldás lenne, ha viszont elindítana egy kivándorlási folyamatot, akkor nem lehet ez a megoldás. Sok szó esett az oktatásról, az önálló magyar oktatási hálózat kiépítéséről; az óvodától az egyetemig, így az önálló Bójai egyetem visszaállításáról is. Romániában több mint 407 ezer egyetemista tanul, ebből csak 16 ezer magyar nemzetiségű (3.9%), de ebből is csak 3 ezer tanul magyar nyelven! Ezekből a számokból is látható, hogy román hatalom továbbra is folytatja kirekesztő asszimilációs politikáját. A vendégek, magyar pártok képviselői közül kiemelném Dávid Ibolya igazságügy miniszter asszony köszöntőjét, aki előadásában kidomborította, hogy a 150 éves török hódoltság idején Erdély őrizte meg a magyar államiséget, a magyar nyelvet és kultúrát, és még a diplomáciából is példát mutatott a maradék Magyarországnak és Európának.

A VI. Kongresszuson több ponton módosították az Alapszabályt, és az új programot is elfogadták. Így pl. növelte az ifjúsági szervezetek szerepét, továbbá kihangsúlyozták a civil szervezetek fontosságát, melyek 15-30%-ban vesznek részt ezután a döntéshozatalban is.

Németh Zsolt a magyar külügyminisztérium politikai államtitkára, aki a FIDESZ-t képviselte a kongresszuson a következőkbe összegezte véleményét: „Az RMDSZ kongresszusán bebizonyosodott, hogy a romániai magyarság érdekvédelmi és közképviselői szervezete politikailag felnőtt, és képes volt felülemelkedni a belső vitákon. A tanácskozáson sok fontos dokumentum született a délszláv világról, a kormányzati szerepvállalásról, valamint a kisebbségi kérdésekről, amelyek útmutatók lehetnek mind a romániai magyarság, mind a romániai többségi társadalom és politikum számára.“

STARK LÁSZLÓ

Szülőhelyem: a Körösök völgye

Ez volt a címe annak a nagyhatású kiállításnak, melyet a gyomai Diószegi Bíró Ilona, „Ilona“ tárlatának adott. A helyszín, már nem először a budapesti Gellért Szálló Tea szalonja volt. Az ünnepélyes megnyitóra május 9-én került sor. A bemutatott egyben mindig kulturális esemény is. hiszen Boór András elmaradhatatlan költeményei újra és újra meghihetik Lona festményei, de sorolhatom a művészeket; Barna István magánénekest, Hegedűs Valér zongoraművészt is, akik meghitté varázsolták a délutánt. Baics Imre a Gellért Hotel h. igazgatója megnyitójában utalt arra, hogy immár 10 éve rendeznek itt tárlatokat a magyar művészek részére. Megnyitó szavai után a kiállítás képeit Muládi Brigitta művészettörténész méltatta ezekkel a szavakkal: „Az a tény, hogy Lona, Diószegi Bíró Ilona ma nyíló kiállítása, tárlatai sorában a tizenhetedik, már önmagában is mutatja művészi sikerét. Finom harmóniával átszőtt képein kívül Lona nyitott egyénisége, emberi tartása egyre bővíti híveinek körét, s az alkotásba vetett hite festményeinek számát...Mai kiállítása művészetének csak egy szeletét tárja elénk, kedvelt műfaja a tájfestészet megnyilatkozásán át. Műveiből az őt körülvevő érintetlen természet őszinte csodálata árad, s a hagyományos halászat, vadászat tisztelete, amely Gyomaendrődön még ma is az élet része. De nemcsak a természetet, a virágokat, az állatokat ragadja meg ecsetjével, de különös atmoszférákat teremt, színek bravúros használatával új világot tár fel előttünk. Művészetének csak egy szelete ez a tárlat, mégis nagyon gazdag. A megélt tájélmény művészi képzeletén átszöve merőben új kompozícióként jelenik meg.“

E bevezetést követően a művészettörténész Lona egyes képeit külön-külön is elemezte.

„Nemcsak formában, színeiben, hangulatában, de hőmérsékletben is jelen van a táj változása Lona munkáiban. A „Tavaszi szongás“-on az épen lombjukat bontó partmenti fűzfák törzsein átsejelő korai napsugár, áhított, meleg fényében, vagy az „Olvasás“ című képen folyó menti jég, hó szemünk láttára adja meg magát és zsugorodik egyre, az „Útmenti fák“ a bal felső sarokból előretörő, hirtelen felszikkázó sugarak melegében állnak szikáran. Lona művészetének finomságát támasztja alá a „Landolás“, ahogy a meleg-barna alkonyi tájban a vadkacsák nehézkes alakja légiessé finomulva jelenik meg. Apró gyöngyszemek Lona művei közt a „Téli reggel“, és a „tél sejtelmes, finom alkotások“.

Tudósításom végén álljanak itt Boór András költő verssorai idézve az évszakok hangulatát, mely a költő szavaival ugyancsak ecsetvonásokká rajzolódnak bennünk:

TAVASZ
Város ölen ébredő
ezüst falak.
Futok feléd.
Naptornyok bólintanak

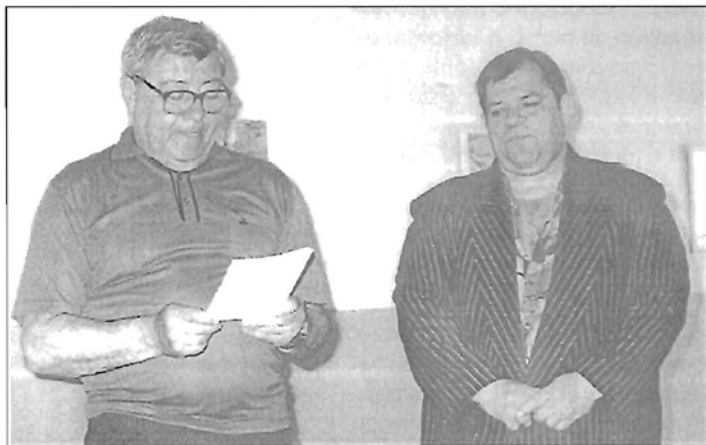
ŐSZ
Bénuult levél a meztelen faágon,
Humusz-dunnákon alvó harmatok,
Bokrok közt kopott ruhában
Didergő szellő andalog.

NYÁR
Faluharangszó fürdik a tóban.
Pusztá magányban gém kuporog.
Szélmalom olvad nap-suhatagban,
Csónakom alatt nád mocorog.

TÉL
Süvöltő hó a néma tájban.
Kuppogó fákön jégyszemek,
Hullámvirágok tarka láza
Vonagló fagyban szendereg.

Szakáll Sándor grafikai kiállítása a Községi Házban

A Déryné Községi Házban május 21-én a délutáni órákban Varjú József tanár úr nyitotta meg a kiállítást, mely május 28-ig volt nyitva.

Szakáll Sándor Sarkadkeresztúron született, az általános iskoláit Mezőhegyesen végezte el, s már gyermekkorában vonzódást érzett az ábrázolás iránt. Később Gyulára került, s itt ismerkedett meg Koszta Rozália festőművésszel, aki szívesen pártfogolt fiatal tehetségeket. A tőle kapott indíttatás, útmutatás mellett állította ki első öt képét, melyből a zsűri hármát el is fogadott.

Az alkotó 1991 óta él városunkban, ekkor magánéletében is változás következett be, ami új lendületet adott alkotói készségének, az otthonról kapott támogatásnak és biztatásnak köszönhetően. Eddig hatszor állított ki, több képét megvásárolták, de még többet ajándékozott el, pl. egy méreteiben is igen jelentős grafikát a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskolának, amely a keszthelyi Festic kastélyt ábrázolja, mintegy 3 milliónyi ceruzavonással.

Maga a grafika, mint műfaj, a képzőművészeti ágak közül a legfiatalabb, így nem mindig könnyű a vegyes technikák eljárások egyre szélesebb körű elterjedésével mibenlétét meghatározni, más műfajoktól elhatárolni. Szűkebb értelemben nyomtatás útján sokszorosított alkotást jelent, tágabb értelemben a legkülönfélébb rajzok, ceruza, toll, sőt esetenként akvarell vagy pasztell ábrázolást is jelölhet, vagyis lehet szuverén, önmagáért való, vagy alkalmazott, valamihez kapcsolódó. A jó grafika sommázott, vagyis szűkszavúan sokat mondó. Az alkotó grafittal kezdett, de jelenleg már vegyes technikát alkalmaz, amiben eszközei a ceruza, a kerámatoll, vagy a tus. Tevékenységét kicsiben lényegében ugyanaz az útkeresés jellemzi, mint magát a grafikát, mint képzőművészeti ágat. Keresi a tartalomnak megfelelő technikát, mely hatásos módon közvetít a nézőnek. Témaköre a természet világa; tájak, épületek. Megörökít múltat és jelent (gyakran fénykép alapján is, Rózsahegyi Kálmán szülőháza, Varjasi tanyai iskola) Néha fantáziájában születnek meg először a művek (Várkastély, Az éjben). Vissza-visszatérő témák még a számkörő és a napraforgó is, melyek részei a természetnek, s oly meggyőzően fejezik ki az érést, az életet, s az elmúlást is. Az öregszőlői akác sor realista megfoghatóságával hat a szemlélőre. A minden tájat körül fogó felhőzetet sokoldalúan, gondosan, szépen ábrázolja az alkotó. A magányos tölgyfa a legutóbbi kiállításon zsűrizett alkotás lett. A képek motivációs indítéka, a visszautalás; meglátni, megszeretni, papírra vinni, és megláttatni. Az alkotó láttató eszköze a realitás, úgy érzi, ez a számára megfelelő stílus, nem szereti képeibe belebeszélni a mondanivalóját, úgy gondolja: beszéljenek azok önmagukért, helyette is!

Gratulálunk Sándornak, további sikereket kívánunk!

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET

Ó-ÍÓ-CÍÓ-ÁCIÓ-KÁCIÓ-VAKÁCIÓ

Vajon manapság is ezt írják-e még a gyerekek a táblára a hét utolsó tanítási napon? Ebben benne van a régi gyerekkorok izgalommal teli várakozása a szünidőre. Sokat és szívesen mesélnék erről, de tollamat most nem ez a cél vezérli. Inkább szeretnék néhány tanácsot, hasznos információt adni a szünidő tartalmas, szórakoztató, pihentető eltöltésére.

Először Dr. Valach Béláné Ági tanárnőt kérdezem.

Úgy is mint osztályfőnök, s úgy is mint testnevelő tanár, milyen tanácsokat adnál a gyerekeknek, szülőknek, milyen kirándulásokra hívd őket Iskolánkban június a kirándulások hónapja. Ezek célja az osztályközösségek formálása, a baráti kapcsolatok megszilárdítása, és új barátságok is szövődnek e felszabadult, oldottabb légkörben. A tananyag nagy részét a végére értünk és így a jól végzett munka jutalmaként két nap igazgatói szünetet kapunk osztálykirándulásokra, s ezt meg lehet toldani egy-két hét végi nappal is. Végül célunk Magyarország és szűkebb környezetünk megismertetése. Az alsóbb tagozattal többnyire Gyomaendrőd, Dévaványa, Szarvas, Mezőtúr, Gyula, míg a felső tagozatosoknak megyén kívüli városokat (Szeged, Debrecen, Eger, Pécs, Budapest) mutatjuk meg. Idén is több osztályunk megy 3-4 napos kirándulásra, melyre a takarékoskodást már szeptember elején elkezdjük.

A tanév végén úszásoktatás lesz, június 21-től július 20-ig. Ebben kb. 50 gyerek vehet részt. A táborra mintegy 3.500.- forintot kell befizetni. Vaszkán Gábor testnevelő tanár vezeti. Szintén az ő vezetésével erdélyi táborozáson is részt vehetnek tanulónk augusztus 1-től 8-ig. Erre az útra 20 jelentkező van. A nyár további részét néhány osztály, igény szerint, a gimnázium által üzemeltetett faházban is töltheti a Kecskés-zugban. Szívesen látogatják gyermekeink a Templom-zugi szabad strandot is. Ez úton is felhívom a gyerekek és felnőttek figyelmét arra, hogy felhevült testtel vízben menni veszélyes, kerüljük 11 és 14 óra között a napozást, a „leégett” mert ez akár 10-30 év múlva is okozhat súlyos bőrelváltozást! A fürdés mindig a bóják által határolt területen történjék!

Köszönöm a tájékoztatást, s a jó tanácsokat.

Felkerestem **Dr. Vargáné Zsótér Margitot** és tőle is érdeklődtem a nyári táborozási lehetőségek felől. Mint azt olvasóink tudják, hiszen az „Érted vagyunk” Alapítványról korábban hírt adtunk. A halmozottan fogatékos gyermekekkel, azok szüleivel és megfelelő szakmai csoporttal nyári táborozásra pályázatot nyújtott be **Dr. Varga Géza gyermekorvos**, de ez nem járt eredménnyel. Azonban a gyerekek iránt mélyen elkötelezett házaspár új pályázatot nyújtott be más formában. A Rózsahegyi Kálmán Általános Iskolával együtt szeretnének létre hozni egy nyári tábort, ahol együtt lehetnének ép és fogyatékos gyermekek. Ennek célja az egymás iránti tolerancia kialakulása az erre még fogékony gyermeklélemben, mely felnőtt korban is segíthet átlépni a évszázados beidegződésekből álló korlátokat. Az „Ép és fogyatékos gyermekekért Közalapítvány” segítségével arra törekszünk, hogy a gyerekek felfedezzék egymás értékeit és a közösség személyiségformáló hatására fogadják el a „más”-ságot. A tábor tervezett ideje július 5-től 10-ig tartana, részvételi díj nélkül.

Dr. Vargáné Zsótér Margit tervezi még nyáron, vasárnap délutánonként, a „Paradicsom Kft” keretein belül a gyomai szabadstandon játékos játékos sportvetélkedők, ügyességi versenyek rendezését.

Öszinte szívvel drukkolunk, hogy mindezek az elképzelések megvalósuljanak, s ha így lesz újabb tájékoztatást fogunk adni róluk.

Végül **Szonda István díszítő szobrász** a Tájház és Múzeum újonnan kinevezett gondnoka is tervez nyári tábort augusztus 8-15 között három „műhellyel”, ahol nemezelést, tűzzománc készítést és szövést tanulhatnak a gyerekek. Ennek részvételi díja 3.500 forint, plusz étkezési díj. Helye Tájház és Községi Ház.

Remélem tudtunk néhány ötlettel szolgálni, s egy-két jó tanácsal. Sikeres vizsgák után boldog, kellemes vakációt kívánunk.

MARSINÉ
GIRICZ
ERZSÉBET

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Mária néni meséi

FUTÓRÓZSA

Ma egy ici-pici rózsatöről mon- dok nektek mesét. Ott kuporgott az öreg Sombokor árnyékában a lejtos domboldalon. Olyan rejtve éldegélt, hogy még a zöngicsélő méhecskék, játékos pillangók sem találták rá. A harmatcseppeket fel- fogták a somlevelek, a szellőt is alaposan megszürték, leheletnyi fuvallat érintette csak olykor a pi- ciny rózsatövet. Nem csoda hát, hogy olyan apró maradt, és fakó, sápadt szirmokat virágozott. Azért mégsem búszult. Örült, hogy vigasz- talója lehet az öreg bokornak, mert az olyan magányosan élt, mint az öregek, ha mindenki megféledek- zik róluk. Pedig az öreg bokor küld- te őt nemegyszer:

- Mért nem költöztél inkább a tisztásra? Ott kivirulhatnál, sze- nebb lehetnél. Kelyhedben rózsabogár lakna, harmat megöntözne, napsugár melengetne, szellő simo- gatna!

- Hogy téged itt hagyjalak? - til- takozott a kis Rózsa. - Hogy is tehet- ném? Amíg kicsi voltam te védteél meg dús lombú ágaiddal a hara- gos széltől, a tomboló vihartól. Ak- kor nekem volt rád szükségem. Most már te öreg vagy, látom, hogy örülsz, ha melletted vagyok.

Az öreg bokor simogatóan meglengette a levelit, és nem szólt többet. Ám egyszer, egy napsuga- ras tavaszon rettenetes dolog tört- tént. Egyik napról a másikra meg- sápadtak az öreg bokor leve- lei és hiss-huss, a szellő legapróbb érintésére is mind a földre hulltak.

A kicsi Rózsa szánakozva nézte, és panaszkodott fűnek, fának; beteg a sombokor. Kérte a Napot, süssön melegebben, kérte a Szellőt,

hosszon esőfelhőt. De mindhiába, senki sem figyelt suttogó szavára. Elhatározta hát, hogy maga in- dul segítséget keresni. Igen ám, de ha gyökereit kitépi, maga is meg- hal. Nyújtogatta hát csenevész ágait, úgy haladt nagy nehezen bokorról-bokorra. Egyszer csak el- ahozta a tisztásra, ahol tündérek táncoltak. Ismerte már őket, mikor feléje szállidostak, de őt mindig elkerülték. Szégyen- kezve rejtőzködött volna most is a sötét árnyékba, de hogyan kérjen akkor segítséget. Odafutott hát egy liliomarcú tündérhez, aki ép- pen arra felé táncolt, és félénken megszólította:

- Tündérke! Tündérke! Szépsé- ges Tündérke! Hallottad-e híred Sombokor bajának, hallottad-e nesztét, gyenge sóhajának? Tu- dod-e hogy beteg, hogy ereje fogytán! Hogyha nem segítesz, jaj, már el is fogy tón!

Liliumtündérke csodálkozva rá- nyitotta szemét, talán nem is arra fi- gyelt, amit mondott, mert ámuldozva összecsapta kezét, és így kiáltott:

- Gyertek ide, gyertek gyorsan. Tündértestvérekém, nézzétek mi- lyen szépséges kis virág jött el hoz- zánk. Kérjük meg őt maradjon nálunk, maradjon örökre!

De Rózsa csak így kérte őket újra:

-Tündérké! Tündérké! Szépsé- ges Tündérké! Hallottátok híred Sombokor bajának, hallottátok ne- szét, gyenge sóhajának? Tudjátok, hogy beteg, hogy ereje fogytán? Ha nem segíthettek, jaj, már el is fogy tón!

- Ne féj kicsi virág! Megkeres- sük Tündéranót, majd Ő segít ne- ked.

Tündéranót amint híred vette, hogy az öreg som beteg a szellők szárnyán ott termet a tisztáson, ké- zen fogta a kis virágot és sebes lép- tekkel indultak el, hogy segítséget vigyenek. A kis vadrózsa elbúcsú- zott a tündérektől és reménykedő- en mutatta az utat végig az erdőn át. Ám egyszer csak álmélkodva megállt.

- Eltévédünk Tündéranót! - sut- togtá ijedten. - Nézd csak, milyen csodálatos zöld ág fut itt fűről-fára, bokorról-bokorra. A rengeteg vi- rágjából illatot lop a szél, és telehin- ti vele az egész erdőt. Amerre én jöttem, nyoma sem volt ennek.

- Ő te kis szerény, te! Hát nem ismeresz magadra? - mondta Tündér- anót - Te szóttél zöld ágat fűre és bokorra, míg fűgén futottál, hogy segíts a bajban. Nem is leszel te már többé árnyékban bujkáló ha- lovány rózsza, leszel te ezentúl tün- dérek virága, leszel Futórózsa! Szímod bár halovány, de hajna- lonként pirul, s ki nemcsak az erdő- ben, a kertekben is virul.

Most pedig siessünk, vár az öreg bokor, nézd csak, olyan szép, mint a rózsabokor! Ágaddal be- fontad, szímod pergett rája, meg- gyógyítottad őt, tündérek csodája!

GÓLYAFÉSZEK

Nagyanyónál nyaraltam a nyáron,
A házunkon kémény is volt, három.
Egyszer, mikor felébredtem
S kint a kertben jártam,
A leghosszabb kéményen egy
Borzas gólyát láttam.

Meredezett szalma, nádszál széjjel,
Ugyan ki rakhatta ezt az éjjel?
Meg is szólalt, aki tette,
- Kelep! Kelep! - mondta,
Mert a fészket hosszú lábú
Gólya néne hordta..

SZÚNYOGBÁL

Náderdőben valahol
Zimi-zumi zene szól.
Szúnyogbálban vígan járja,
Szúnyognép, meg szúnyog párja,
Hopp!

Szúnyog dunnyog: - dinnárom,
A tánc végét kivárom!
Hold gurul a tótükörre,
Te meg frissen állj a körbe!
Hopp!

MIT MUZSIKÁL A FÚJTATÓ?

Üllön kopog a kovács,
kipp-kopp-kipp,
a tavasznak szaporán
ajtót nyit.
Kerekül a patkó,
kisasas a Lackó.
Míg a szikra messzi száll,
ő fújtatót muzsikál.
Az ám a szép nóta!
Fújja reggel óta.

Cseng az üllő szaporán,
kipp-kopp-kipp,
patkó nélkül a csikó
megbotlik.
Új abroncs is kéne,
kocsi kerekére.
Parázs pattog, pirkadó,
így dalol a fújtató.
Fújja, egyre fújja,
amíg el nem unja.

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☑ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mészló telepét a hozzá tartozó mészló géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.

Knapcsek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

GYOMAFARM Kft. GAZDA ÁRUHÁZ

A Penny Market mellett
06-66-386-359

GAZDABOLT

Endrődön az Apponyi u.3. alatt
Olcsó műanyagárak, mosó és mosogatószeres
nagy választékban.

„Látjátok feleim szümtükkel, mik vagymuk, isa pur és homu vagymuk“ ...Így hangzott 800 évvel ez előtt a halotti beszéd.

Bizony, akit anya szült, az porrá és hamuvá lesz. Csak az a kérdés, mit cselekszik a születés és a halál között?

1733-ban Endrőd lakosságának első összeírásában 3 Tímár testvér neve szerepelt. Utódaik olyan számban szaporodtak, hogy Endrőd legnépesebb családjává váltak.

Századunk sorsfordító időszakában Amerikától a fővárosig szétrajzott a magyar falu népe. Endrődiek is, Tímárok is, sokan úgy, hogy köd előttem, köd utánam, sokan pedig soha nem tudtak a szülőföldről elszakadni, noha távol éltek tőle. Máté bátyánk is, mint a fel-feldobott kő, mindig visszatért a szülőföldre, s most ime eggyé válva velem, közelről hallhatja a hazai harangszót. Az innen elszármazott endrődiek közül sokan sokra vitték; a politika, a gazdaság, a művészetek élvonalában találkozhattunk földjeinkkel. Közöttük olyanok is vannak, akik nem felejtették el, hogy honnan indultak, akik segítettek szülőföldjükön.

Búcsúbeszéd

(elhangzott május 22-én,

Tímár Máté

endrődi temetésén)

Elszármazott nagyjaink között különös helyet foglal el Tímár Máté. Ahogy Arany János a magyar nyelvnek talán a legnagyobb művésze volt, úgy Tímár Máté szájából, tollából egyedülállóan cizelláltan hallhattuk az endrődi szót. De a forma önmagában kevés volna. A természet, a magyar falu élete, az endrődi parasztság sorsa, nemzetünk gondolati világa, értékrendje eggyé ötvöződik Tímár Máté életművében.

Egy lezárt életműnél a sír szélénél föltehetjük a kérdést - kinek szól? Nagyjaink magyar fiatalsága tömegesen teszi le a nyelvvizsgákat, az Interneten levelezik, igyekszik megfelelni, beolvadni Európába.

És ha ott, az Európai Unióban megkérdik fiataljainktól, ki vagy? Nem mondhatják, hogy semleges massa. Nem mondhatják,

hogy Goethe, és Schiller kultúrájának örökösei. Azt sem, hogy a TV-keresztül beljük programozott amerikai életforma hordozói. Csak azt mondhatják, hogy ha gyökérvessz-tetten is, de magyarok vagyunk.

Tímár Máté kötetit a polcokról ezek a világnak megfelelni vágyók ma még nem igen veszik le. De hiszem, hogy lesz idő, amikor az önmagukat keresők, a saját kultúrájukból kifelejtkezettek számára, mint az „Isten kardja“ mondájában a kard, úgy Tímár Máté munkássága is nemzeti értékeinkkel együtt felbukkan, gazdára talál, hogy fiataljaink rájöjjenek arra, hogy ha otthon akarnak lenni a világban, akkor saját kultúrájukban kell otthon lenniük.

Kedves Máté Bátyám! A Te nagyszerű munkásságod, emberségedet szülőfölded díszpolgári címmel köszönte meg. Most sírodnál a város nevében még egyszer köszönetet mondok. Áldjon meg az Isten, nyugodj békében.

Dr. KOVÁCS BÉLA

Búcsú Tímár Mátétól

Tímár Máté 1942-ben érettségizett a Református Péter András Gimnáziumban. Sok élményt nyújtott számára az itt eltöltött nyolc év és ezeket később írásaiba is beépítette.

A szeghalmi évek ihlették egyik nagy regényét, mely az „...és a Berettyó folyik tovább“ címet kapta.

Többször visszajött egykori iskolájába találkozni a mai fiatalokkal. A szeghalmi diákok baráti körében is köztisztelőnek örvendett. Ezekből a találkozásokból alakult ki baráti kapcsolatunk, amelyet sok-sok levélváltás követett.

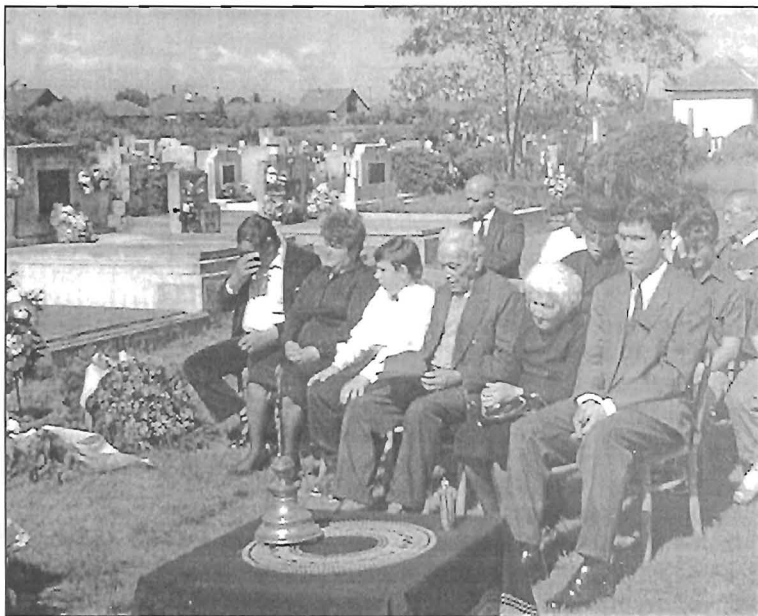
Az április 12-én nekem küldött utolsó levelét már a végső búcsúzás hangulata hatja át.

Az e levélben küldött versével búcsúzunk a Péter András Gimnázium tanártestülete, ifjúsága és az öregdiákok baráti köre Tímár Mátétól:

„Fodroz az Ölyvös s a Berettyó
zuborogva marja a gátat,
Várhelynél az órjási felhők
Fokköz fölött Mágomak szállnak.
Fatornyocska harangja kondul
búcsúztat sok-sok szép diákat.
Kötélére markoltam én is
egykor a tündér ifjúságot...
Ötvenhét éve... Fiúk-lányok,
leljétek meg a boldogságot...
S reád tápláló iskolánk
csak a nap süssön, mint reánk:
áldással százszor Szeghalom,
minden álmom rád hagyom!"

Vaszko Tamás

Foto: Giricz László

Kedves Áron!
Tisztelt gyászoló család!
Tisztelt búcsúzó Gyülekezet!

Gyászbeszéd

elhangozott Budapesten a
Szent Gellért templomban
Timár Máté búcsúztatásán.

A menyasszonyi díszbe öltözött akácok, a határt sárga tengerré varázsoló repcetáblák, a zöldbeborult természet, mind az élet ritmusát dalolják vidáman, de itt a tempom időtlenséget sugárzó belsejében utolsó búcsúzóhoz szólít a lélekharang.

A hosszúra nyúlt telet követő, lelkünkig ható metsző szeleket hozó április után mindenki várta már az enyhülést, a megújulást, a teljes díszében tündöklő kikeletnek azonban itt ma mégsem tudunk maradéktalanul örülni.

Nem tudunk, mert nem az öröm melegsége, hanem a fájdalom, a gyász jeges hidegsége szakadt valamennyiünk lelkére.

Fekete zászlót lenget a tavaszi zsongást hozó szél a gyomaendrődi középületek homlokzatán.

Fekete kendők, fekete ruhák próbálják fedni a gyász szegénylős, legbensőbb érzéseit, az olykor ki-kicsorduló, máskor visszafogott könnyeket.

Valamennyien érezzük a lelkünket könyörtelenséggel marcangoló fájdalmat, miközben küzdünk a tudatunkba bevéssző gondolattal, a megmászhatatlannal, az életet ismét vasmarokkal legyőző halállal.

Gyászol az ország, gyászol az immár tízéves múltú város, siratja író és költő fiát, díszpolgárát, az endrődiek baráti körének elnökét, búcsúztatja a családfőt, az apát, kézen fogva földijét főhajrással tiszteleg a barát, az ember előtt.

Ismét a részvét, az együttérzés, a döbbenet lett úrrá a máskor mindent elsöprő rohanáson.

Rövid pár napra ismét az élet és a halál értékrendje, e látszólag személytelen örök küzdelem lett úrrá rajtunk, s vágott könyörtelen rendet a modern és megbomlott világunkban.

Az elmúlás, a búcsú keserű perceiben megrendült lélekkel, mély megindulással álllok Máté bátyám kihűlt tested földi maradványa mellett, hogy a gyomaendrődiek, az Endrődről elszármazottak, a sorstársak, a barátok, a tisztelők és a magam nevében utolsó Isten hozzádot mondjak.

E torokszorító percekben Erdély általad is nagyra becsült költőjének, Reményik Sándornak a soraival vallom:

Most búcsúzunk!

„...búcsúzunk,...

...Az álmainktól, mik nem teljesültek,

A lángjainktól, mik lassan kihűlnek,

A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,

A kemény rögtől, min megállt a lábunk"

Búcsúzunk az endrődi rögtől, a Vass Albert-i kötől, a Péter-sziklától, Tőled bú-

csúzunk. Tőled, aki egy voltál közülünk, egy a vérünkben, sorstárs szüleink, a kirekesztettek, az üldözöttek sorából. Egy a hitüket megtartók, az elveiket, gyökereiket soha fel nem adók, egy a kiválók, a legkiválóbbak, a példaadók közül.

Nehéz feladat és szomorú kötelesség beszélni arról a sok megalázással, fájdalommal és nyomorúsággal szegélyezett, áttört, de végül mégis sikert hozott életről, ami Neked is osztályrészül jutott. Életutadon a történelem villámai cikáztak, időről időre átsütött rajta a huszadik század szégyene.

A tisztességet a családi házból hoztad, a helytállást, a kitartást is még parányi emberként ott tanultad meg. A tudást az elemi és polgári iskola után a szeghalmi nagy latin palotában, a gimnáziumban szerezted. Irodalmi munkásságod is innen eredeztethető. Az ifjúság édes gyönyörűségeit igazán meg sem kóstolhattad, hiszen egyetemi tanulmányaidat a háború szörnyű zivatara szakította félbe, majd a sok-sok nyomorúságot hozó hadifogság, a szibériai GULÁG éveit következtek.

Hazatérted után, megrendült egészséggel folytattad tanulmányaidat, de a diktatúra hatalmi arroganciája nem tűrt meg a hallgatók sorában. A megpróbáltatások, a kirekesztettség, az üldöztetés és az írói szárnypróbálgatások éveit következtek. Rövid időre úgy tűnt, kisütött a nap.

Az Írószövetség, a Petőfi-kör tagja letél, a dicsőséges 56-os forradalom egyik előkészítője és harcosa. Nemzeti felkelésünk vérbefojtása után ismét keserű évek jöttek, rabsorsra jutottál. De a méltatlanságból, az üldöztetés keserűségeiből Te nem a mindent tagadó cinizmust, nem a fortyogó gyűlöletet tanultad meg, hanem az alázatot, a célért vállalt elkötelezettséget, a hitből vezérelt szolgálatot. Azt tanultad meg, hogy nem a személy a fontos a történelemben, hanem a közösség, melybe beleszülettél, hogy aztán egész életeden át szolgálhass neki.

Küzdöttél, harcoltál a szó erejével.

Élményeid hitelességét, éleslátásod mélységét, gyermekkorodtól kristálytisztán megőrzött nyelvi kifejezőképesség sokszínűségét és tisztaságát még ellenségeid sem vitathatták.

Regényeid, elbeszéléseid, verseid a legnagyobbak sorába emeltek, beteljesült a mesei álom, a népével azonosulni tudó elnyomott ember is lehet lámpása nemzeté-

nek. Nem véletlenül kerültél Tamási Áronék baráti társaságába, az Ő „Gond és Hitvallás“-a a Te gondod és hitvallásod is volt.

Tehetséged kivívta a társadalom elismerését, munkásságodat kitüntetésekkel jutalmazták, ha kerülő utakon is, de feljutottál a Parnasszus csúcsára. Sikereid egy percre sem kápráztattak el. Mindvégig megmaradtál igaz embernek, segítőkész barátnak, őszinte és hiteles „endrődinek“.

Nehéz felfogni a felfoghatatlant, hogy aki volt, nincs többé.

Nincs többé?

De mégis! Hiszen itt maradtak szeretteid, itt maradtak a baráti kör tagjai, s itt maradt, lelkünkben immár végérvényesen és visszavonhatatlanul Endrőd, gyermekkoruk faluja is.

A halállal az élet nem áll meg, az a maga racionalitásával megy tovább. Nyár jön, a természet beérik, hogy ősszel ismét átadja a helyét az enyészetnek. Újra dolgoz hétköznapok jönnek, a munka meghozza a gyógyírt a fájdalomra, a sebek beforrnak, de a hegek emlékeztetőül megmaradnak. A halál mindig megállásra, számvetésre készítet. Számot kell vetnünk tetteinkkel, szembe kell néznünk az elmulasztott lehetőségeinkkel. Örizzünk, óvnunk kell értékeinket, ápolnunk példamutató szeretettel kincseinket, s folytatnunk kell mindazt, amit Te elkezdted, és ami most, halállaloddal félbeszakadt.

Lobogjanak a gyertyák, földi életünk sápadt, bizonytalan, imbolygó fényei, hamvaidat borítsák el a szeretet és emlékezés virágai. Temetünk, de nem feledünk.

Akít szerettünk, akít tiszteltünk, akiért gyertyát gyújtottunk, az itt marad közöttünk, itt marad a lelkünkben mindörökké.

Mi keresztény emberek hitünkben fakadóan tudjuk, hogy a halál csak átmeneti állapot, a halál mögött ott az élet, ott a végső találkozás.

Addig, amíg mindennek eljön az ideje, gondoljunk Arany János soraiba:

„Midőn a roncsolt anyagon
Diadalmasan lelked megállt;
S megnézve bátran a halált,
Hittel, reménnyel gazdagon
Indult nem földi utakon,
Egy volt közös, szent vigaszunk
A lélek él: találkoznak.”

Drága Máté Bátyám!

Most indulj hát utolsó utadra, az endrődi, központi temetőbe.

Ott borítson be és fogadjon magába az áldott anyaföld.

Nyugodjál békében.

Trodalmi oldal

Kedves olvasóink!

Ezzel a novellával szeretnénk tisztelni a május 8-án elhunyt endrődi író és költőiroás emléke előtt.

HAZAI HARANGSZÓ

Ezüstbe hajnalodott a világ. Amikor félnégy tájt, csak úgy gatyaszárban, mezitlábás félcipőben a kapuig kísértém a bátyám, olyan volt körülöttem a kert, az udvar, az utca, mint ázott szalma füstje kojtolta volna tele. Fojtós volt és vastag. Felitta a kis Simson-motor hangját, a toronyóra verését, még a rózsák, dáliaik, kri-zantémok színeit is. Csak a gyermekkori mondókával nem bírt, amit az ezüst-sűrűjébe mondtam, szomorkás beletörődéssel, hogy ne legyenek annyira egyedül:

Köddől köszönt Szent Mihály,
Farral az őszhöz a nyár...

Hogy is bírta volna, amikor mind a négy égtáj felől pártomat fogták a kukorékoló kakasok? Mire megbereváltkoztam, mosakodtam, összemálháztam a betyárbútort, ángyikám is felkelt, meg a virágok is. Szerre emelgették fejüket a hidegezüst párapaplan fölé, s úgy néztek keletre, mintha az egyre lustább napocskát fenyegették volna: Ébredj, vénség, mert özvegyen hagyunk tavaszig!

S valóban, mert legszebbjeik, csokréta-ba kötve el is indulnak vélem a temető felé...

Didergősen ébredezik a falu. A sarki kútnál Fülöp Máté vízme-rés közben a szabad kezébe fűkál. Lejjebb a vásártérnek, Keszthe-lyi bácsi olyan gyorsan nyakoncsapja a járdaseprést, mintha teljesítménybérben fizetnék. S volt házunk gazdaasszonya, a kis Gyuriné futólépésben hesseli a baromfiakat a körgát alá, akárha at-tól tartana, hogy a szülemmel itt leélt boldog esztendőimet kérem rajta számon, ha a kiskapun kívül kapom.

Honnan tudná, hogy itthon még a fájdalom is jobban esik?

Csak a nótakirály Szakállas János bácsi „Jobb, mint otthon” kocsyjából kikeresztelt „Betérő-falatozó” tájkán oldódik fütty-szóba az útonjárók didergése, a bekapott féldecik után, és a szövet-kezeti malom előtt atyafiságos jogcímen. Egyik oldalról anyai dédapám emlékezete melengeti, aki kalákában felrakta, az első gözmalom-villanytelepnek a faluban, a másik oldalról János nagy-bátyám, édesapám öccsének letiporhatatlan humora. A szomszédos TÚZÉP-telep éjjeli vigyázójáé, aki szolgálatát letéve így csipegeti szaktársát, a malmi baglyot:

- Ne igyekezz annyira hazafelé, te boldogtalan, mert Szent Mi-hály napja után haragosabb a légy, és kívánósabb az asszony!

Az álmos bakter morog valamit, célzásba teszi Jani bátyám szoknyahajtogatós hírnevét, s azután ennyiben is maradnak, mert közéjük testegek.

- Jó éjszakát éjjeli örök!

- Reggelnek se korai, hé! -labdáz vissza nagycsaládunk legöre-gebb tagja -. Mindjárt indulok törni a kukoricát!

- És az alvás?

- Majd a koporsóban!

Hagyta a nyolcvanát dédnagyapa, télen is kiskabátban, kalap-ban, nyakravalótagadva fűrge, s ha valaki hatvannak mondaná, megtenné annyinak is - személyazonossági nélkül. Kedélye, élet-vidámsága szerént negyvennek akár.

Most is a nadrágom alá kérdez, kölcsönösen tiszteltetjük egy-más hozzátartozóit, s jól kilépek a kukoricaerdők között. Utolérni a gondolataimat, melyek jól megelőzve a „halott vacerok falujá-ban”, máris a temetőben járnak.

Ökörnyál-béklyókat tépek, száraz tengerisásokat zenéltetek, s már messziről úgy dobog a szívem, sírásnak kacagás, kacagásnak sí-rás az inkább:

Hazajöttem Édesanyám! Itt vagyok, Édesapám!

Itt nyugosznak már szemmel felismerhető közelségben, maguk állította kökeresztjük alatt. Innen üzengetnek a lélek szomjúsága, az emlék felvillanása által, visszafizethetetlen adományaik, a létezés, a példaadás, a dajkáló szeretet és az immár megfellebbezhetetlen itél-kezés jogán. Hiszen ahogy a járnai tanuló gyermek, úgy az őszbecsa-varodó is az apjához vágyik hasonlítani, miként a simogatás, a vigasztalás, a bitófán is vállalás az édesanyák dolga. Elorozhatatlanul. Amiképpen róluk kell visszaverődnie annak, hogy nem hiába éltek, amíg nemzedéknyi hosszan tovább taposták felmenőik lábanyomát...

Jórészt itt vannak azok is. Kufsteint járt szépapám, immáron jel-telenül, nagyszüleim, nagybátyáim, atyafiaim. Akinek előre kö-szöntem, itt vállaló barátaim, s ellenségeim is talán, akikkel már elharaptatta az indulat nyálát a békességtevő halál.

Felelnem kell mindnyájuknak, ha kérdeznek, védekezniem elle-nükben, ha szidnak, folytatnom azt, amit abbahagytak, s reájuk is gondolni, úgy érzem, hogy elvégeztem s sorost...

Vázába teszem a virágokat, s nekitérdelek a sírhalomnak, amit betonkeret övez, hogy szemérmetlen gazaitól, a diadalra vágó ter-mészet újlényomataitól mentsem. Kitépem a cigányszapora folyófü-veket, kanálvirágokat, bicskával metszem a rózsatövek vadhajtságait, magházait, tenyeremben örölköm az eltakaró anyaföld humuszcsere-peit, s közben úgy átsuhannak rajtam jelenünkbe torkolló tegnapi-ik, ahogy egymást cseréli a nyár meg az ősz...

Mi végre élek, s élünk mi ezen a földön, itt az ország délkeleti szegletében, egymás sarkába hágó hét nemzedék óta?

Egy mondatban nem is lehetne erre felelni, ha ezt kérdezné a számadást váró utód, csakis a küzdelmes túlélés folyamatával...

Úgy negyed évezrede, amikor a magyarok földje fölött árnyékká fogyatkozott a hold, s vitte azt is hazafelé a kontyos, híre kélt négy égtáj iránt, hogy a Körösök mentén, mintha a Szentlélek szállta vol-na meg az újföldesúr Harruckern báró urat. Hívja, csalja, ígéretekkel kecsgetteti lakatlan földjeire a szegénynépeket. Telket oszt, viselhe-tőbb ígát, szabadon választott „Istent”, s még azt sem kérdezi, ki mi-vel bélyeges volt ott, ahonnan szalad. Meg is hallották a szót, akiket illetett, s útra keltek, szökve vagy nyiltan, erre a valaha Vata birto-kolta, Hunyadiak uralta, Dózsa látogatta vidékre, a megtartó re-ménység szivárványa alatt. Hitükben háborított kálvinistákból, madéfalvi maradékokból, éhes szlovákokból, szorgalmas svábokból így ötvözödték össze a békétlen Békés százezrei, s olyan időállóan, hogy még az utánuk szökött deres, úrbér, ius-primaenocit, a testi és lelki vércsapolások sem nyertek várt rajta. S így mennyire? Azt hiszem, erre elég, ha Tessedik Sámuel, Justh Zsigmond, Áchim András, Bajcsy-Zsilinszky Endre, a névtelen negyvenyolcasok, Kulich Gyula és a mi sortüzes mártírjaink emlékezetével felelünk...

Itt is lépett először hazai földre a perlezáró folyamatos jelen. Itt mértek utána először földet. Itt alakultak elsőnek szövetkezetek. Az előttünk járókat tehát nem érheti gáncs. Néha önmagukat falazták az alapokba, amikre nekünk kell reámagasítanunk a jövőt. Tudásunk-ból, szorgalmunkból, szívünköl és lelkünköl is, ha könnyebben nem lehet...

Ez a mi elrendelt sorsunk!

A ködnek már nyoma se, olyan hatalmas a nap, s a temető is olyanná leszzen tőle, mintha nem is az elmúlást mérné a neves sírje-lek alá, hanem a koratavasznak kerekítené udvarát. Amikor átölelve kítart két karját, megcsókolom a Szülem keresztjét, és elindulok Besenyözgre, a vasútállomásra, már majdnem nehéz a kabát. Ha meg is könnyebbedett a szívem, mert számadásomat készbe tettem. Tudom, hogy ott ahová igyekezek, a befogadó Budapesten, felesé-gem, születendő gyermekem, az innen odarendelő követségem és hasznosnak szánt tennivalóim várnak.

Eppen csak annak a polyákalmi tanyákról beköltözött haran-gocskának vonok a kötelén, melynek sorsáról Mariska nénit faggat-tam tegnapi. Konduljon hármat...

Egyet a halottainkért, egyet érettünk, hogy a szülőföldnek adósai sohase maradjunk, s egyet az utánuk jövőkéért, akikben mindig szé-püljön meg a holnap!

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

Endrődi füzetek 7.

Édesanyám emléke...

(tájjellegű ételek és háziszöttesek)

Honismereti Egyesület, 1999. Gyomaendrőd
Kner Nyomda Rt. 128 p.

„Az ember minden pillanatban múlt, jelent és jövő hordozója...” - visszahangzik bennem elhunyt barátom, elhangzásakor alig értett, de ma már egyre inkább megértett megállapítása az Ember-Egész teljességéről... Most értettem meg igazán a rég elhangzott bölcs szavakat, amikor az „Édesanyám emléke” című kötetet lapozgatom...

A tejleves, a sűrű tarhonya, a betyáros, az angyali-csik szeretete, készítése, úgy volt jelen életemben, - a ma már ötven éve falujától eltávozottnak, - hogy valójában sohasem gondoltam arra „múltam” egy darabkája van a jelenben is: a szülőfalumban megszokott ízek...

Az Endrődi füzetek 7. kötetet szívszorító címmel: „Édesanyám emléke...” szívszorító azok számára, akiknek már

múlt-émlék.. Azért talán mert nem él Édesanyjuk, s szívszorító azok számára is akik eltávoztak rég a szülőföldről s az otthonmaradottaknak is... akik e könyv nélkül felednék az endrődi tájjellegű ételeket, szötteseket... Nem tudom... S talán a fiatalokhoz szól leginkább a kötet, hogy belőle ismerjék meg a múltat, a jelent, s a jövőt...

„Nagyon leveses volt Endrőd” - üt szíven az „Étkezési szokások” című III. fejezet. S felidézi bennem drága Nagymamám Hunya Erzsébet alakját, aki vasárnaponként a 11 órás szentmiséről jövő szegényebb asszonyokat egy-egy tál leves-sel vendégelte meg... Akkoriban én - kamaszleány - háborogtam, hogy miért csak levest ad? noha egy deci borral toldotta meg adományát... S ma már 70 évemen túl én is alig eszem többet egy tányér levesnél ebédre (mert csak ezt kívánom) - értem meg valahol valahogy bennem maradtak a szülőföld szokásai... Egy jóízű levesnél kell-e több?

Ismertetést kellene írnom egy szép, nagyon szép kötet-ről...

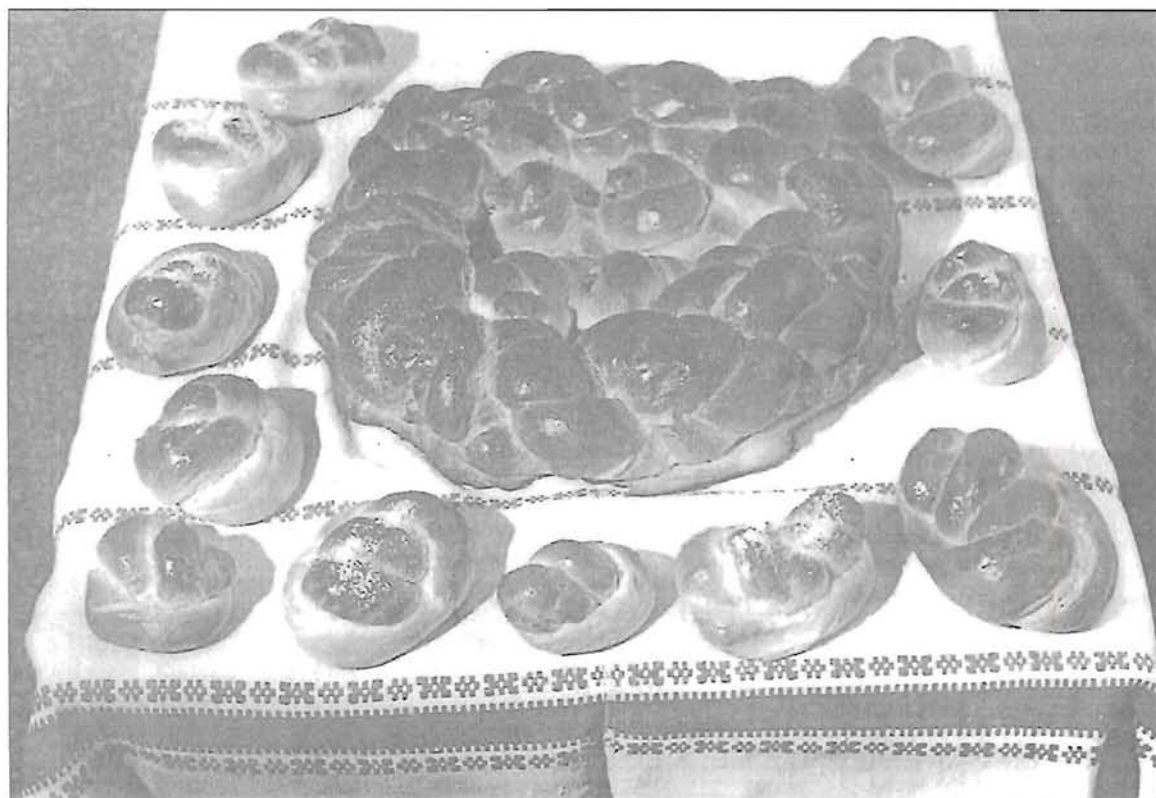
S mindig előtolakszanak a személyes élmények... Gondolom, nem véletlenül... Éppen e kötet gazdag anyagával, kitűnően megszerkesztett fejezeteivel hívja elő ezeket... S talán nem is baj; nem az én gyengeségem... Felidézni a szülőföld tájjellegű ételeit, szokásait... A csodálatos szötteseket... Megőrizni - ebben a szép kötet-formában - a jövőnek: hogy messzi évtizedek, sőt századok múltán is valljon hogy is volt, hogy is volt? Hogy is volt a szokás Endrődön: a kamra, az ászokkal, a plafonrudakkal... a rajtuk elhelyezett ételekkel. Piciny korában unokámnak is meséltem... „Igaz-történetet mesélj kisgyermekkorodról!” kérlelt ő.

Igaz történetet mond e könyv ízeiről, formákról, szötte-sekről... A tarkedlivel - nem ismerték - egy éve sincs, hogy unokáimat megörvendeztettem... Hogy nevelőanyám „labdarózsás-szötte”-mintás törölközőket hagyományozott rám, e könyv nyomán tudtam meg...

Valami objektívet is mondhatnál már te recenzens! - szól rám egy belső hang. - Azt mondtam eddig is... Legszubjektív-ebb, legobjektívebb is igaz! Emléket hív elő egy igaz, szép könyv. s ez a legtöbb ami nyomtatott műtől elvárható!

Hornokné Németh Eszter - a mű összeállítója, és Vaszkó Irén a Táj-ház-alapító lelkes tanárnő, aki a szötteseket ismertette, gyűjtötte, s Kun-Kovács László, aki az ételekről, szötte-sekről a csodálatos szép fényképeket készíttette; s az itt felsorolhatatlanul sok adatközlő, kiknek lelkes munkája nyomán a Kner nyomda szép kivitelével ez a kötet művé teljességet és hozta felejthetetlenül az olvasók számára a Szülőföld üzenetét, jelenvalóságát...

M. Kondor Viktória
Kunkovács László
felvétele

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.

Ők itt maradnak bennünk csendesen még.

Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

GELLAI BÉLA, Kilián tér 6. sz. alatt élt, amikor 78 éves korában április 21-én hosszú betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése április 30-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, és a rokonság.

GELLAI ISTVÁN, aki az Alkotmány u. 15-ben élt, 60 éves korában, hosszú szenvedés után május 17-én elhunyt. Temetése május 21-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái és rokonai, a barátok, ismerősök.

HORNOK JÓZSEF, aki a Kálvin János u. 48-ban lakott, 85 éves korában május 14-én, rövid szenvedés után, elhagyta földi pályáját. Temetése május 20-án volt. Gyászolják: rokonai és ismerősei.

KNAP JÁNOS, aki a Bajcsy Zsilinszky út 20. sz. alatt lakott, 91 éves korában május 6-án

elköltözött az élők sorából. Temetése május 13-án volt. Gyászolják: Családja és a rokonság.

KISS SÁNDOR, aki Táncsics u.44-ben lakott, 48 éves korában hosszú szenvedés után április 20-án elhunyt. Temetése április 26-án volt. Gyászolják: gyermeke, testvérei és a rokonság.

LÉNÁRT JÓZSEF, a Diófa u. 13. sz-nak volt lakója 72 éves korában május 11-én, hosszú szenvedés után az örökkévalóságba költözött. Temetése május 14-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családjuk, valamint a rokonság.

NAGY ANDRÁS, aki a Hősök útja 17. sz-ban élt, 91 éves korában rövid szenvedés után, május 23-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése május 28-án volt. Gyászolják: Unokahúga és családja, a rokonok és ismerősök.

NAGY ZSIGMONDNÉ PAPP JULIANNA, aki Arany János u.5/A-ban lakott, 70 éves korában hosszas betegség után április 28-án elhunyt. Temetése május 7-én volt. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk.

NAGY GÁBOR, a Kiss Bálint u. 26-ban volt lakása, 62 éves korában május 19-én váratlanul elhunyt. Temetésére Gyomán kerül sor. Gyászolják: Felesége, Gyermekei, unokái, és a rokonok.

NEIBORT ANDRÁS, aki a Körös út 9. sz. alatt lakott, 59 éves korában tragikus hirtelenséggel május 18-án elhunyt. Temetés májusban Endrődön volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, valamint a rokonság.

PALERCSIK SÁNDOR, élt a Mohácsi út 2. sz. alatt, amikor 70 éves korában április 26-án hosszú betegség után költözött az élők sorából. Temetése május 3-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái.

SZAKÁLOS MIHÁLY ISTVÁNNÉ, aki élt a Tamási Áron u. 35.-ben, 84 éves korában május 12-én, hosszas betegség után az Örökkévalóságba költözött. Temetése május 17-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, és a rokonság.

SZEDLÁK SÁNDOR, aki a Mohácsi u. 12-ben élt, 45 éves korában, április 24-én, tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése április 30-án volt. Gyászolják: felesége, lányai és a rokonság.

SZEGEDI PÁL, a Gyóni Géza u.1.sz.alatt élt, amikor 70 éves korában rövid szenvedés után május 18-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése május 20-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, a rokonság és az ismerősök.

SZERETŐ ENDRE, aki Kató József u.2-ben élt, április 26-án 76 éves korában tragikus hirtelenséggel távozott az élők sorából. Temetése április 30-án volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

rilis 30-án volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

TÍMÁR MÁTÉ többszörösen kitüntetett író, költő, aki évtizedeken át az Endrődiek Baráti Köre Egyesület elnöke volt, május 8-án át-szenderült az Örökkévalóság honába 77 éves korában. Búcsúztatása május 22-én Budapesten a Szent Gellért Templomban, temetés ugyanazon-nap Endrődön volt, ahol szülei sírjában helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: fia és a rokonság, az Írószövetség, az Endrődiek Baráti Köre tagjai, valamint a barátok és ismerősök.

TÍMÁR MIKLÓS, aki a Csillagos u.9. sz. alatt élt, május 9-én 79 éves korában, rövid szenvedés után megtért Teremtőjéhez. Temetése Endrődön volt. Gyászolják: Családja és a rokonság.

UGOR SÁNDOR, április 26-án 67 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése május 5-én volt. Gyászolja a rokonság.

UNGI ISTVÁN, aki a Gárdonyi út 3. sz. alatt lakott, 75 éves korában május 12-én, hosszú betegség után költözött az élők sorából. Temetése május 21-én volt. Gyászolják: Felesége, gyermekei, unokái és a rokonság.

A Miniszterelnöki Hivatal közleménye alapján szomorú szívvel vettük tudomásul, hogy GYURICZA BÉLA, az endrődi származású nyugalmazott vezérezredes, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára, a FIDESZ országgyűlési képviselője, életének 61 évében hosszú szenvedés után elhunyt. Városunk emléket kegyelettel megőrzi. Temetéséről a Miniszterelnöki Hivatal, mint saját halottjáról gondoskodott. A székesfehérvári püspök, katonai tiszteletadás mellett május 28-án temette.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.**

**Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS - Köszönöm mindazoknak, akik drága édesapám, TÍMÁR MÁTÉ búcsúztatásán és temetésén végtisztességre megjelentek, és fájdalommban osztoztak velem.

TÍMÁR ÁRON

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS - Köszönjük mindazoknak, akik drága halottunk Özv. Hornok Elekné Debreceni Mária temetésén együtt érző szívvel résztvettek s fájdalommban osztoztak.

GYÁSZOLÓ CSALÁD

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A növényvédelem jelentősége a kiskertekben

Úgy a szántóföldi, mint a kertgazdasági termelésben egyik igen fontos feladat a termelés növelése, a minél nagyobb termésátlag elérése. Ennek a célnak az elérésében alapvető követelmény a hatásos növényvédelem, mellyel megelőzhetjük a rovarkártevők, a gombabetegségek elszaporodását és azok kártételét. Ez által biztosíthatjuk a kiskertekben úgy a zöldségfélék, mint a gyümölcsöt hozó fák zavartalan fejlődését a termelés hiánytalanul történő beérését.

Sajnos a növényi károsítók és az állati kártevők országosan több milliárd forint értékű termésvesztést okoznak. Tekintsük át a növényvédelem egyes fajtáit:

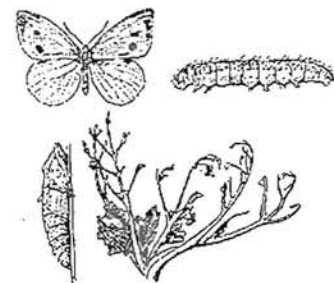
1. Agrotechnikai növényvédelem

Idetartoznak mindazok a talajművelési eljárások, amelyekkel elősegítjük a kultúrnövény fejlődését. A kismertekben az ásás, a rendszeres kapálás, egyelés, gyomirtás tartoznak ide. Az elgyomosodott talajban jobban terjednek a gombabetegségek, szaporodnak a rovarkártevők. Ha beteg növényeket találunk, távolítsuk el a többitől és semmisítsük meg. A fertőzött növény eltávolításával megakadályozhatjuk a fertőzés tovább terjedését.

Célszerű és tudatos talajerő-gazdálkodása, istállótrágyával, továbbá műtrágyákkal elősegítjük a kultúrnövény gyors fejlődését, mely így a növényi és állati kártételt könnyebben elviseli

2. Biológiai növényvédelem

Úgy a kártékony rovaroknak, mint a növényi gombáknak megvannak a természetes ellenségei. Ezért a biológiai védelem egyrészt a kártevők természetes ellenségeinek védelméből, másrészt azok mesterséges elszaporításából áll. A kártevőket pusztító hasznos állatok védelme valamennyiünknek feladata. Ilyen pl. a katicabogár, melynek lárvái a levéltetveket pusztítja, a denevér rovarokkal táplálkozik, hasonlóképpen a sündisznó, a virágbeperző rovarok stb. Az énekesmadarak fürgén kutatják át a gyümölcsfák minden részét és eszik a bábokat, hernyókat és etetik nyáron fiókaikat.

A baromfi is hasznos segítőtje a biológiai növényvédelemnek. A tyúk, pulyka, mindig éhes, állandóan táplálkozik és ezáltal irtja a káros rovarokat. Rajzunkon a káposztalepke, annak hernyója, bábja és kártétele látható a káposztalevélen.

3. Kémiai vagy vegyszeres növényvédelem

A növényvédelem legfontosabb, leghatásosabb tevékenysége a vegyszeres védekezés. Ez abból áll, hogy olyan vegyi anyagokkal vonjuk be a megvédendő növényeket, melyek a kártevőket, károsítókat elpusztítják. Ha a vegyszert vízben feloldva szórjuk ki a növényre, akkor permetezzünk. A növényvédőszer hatóanyagának eredményességét az időjárás, a rovarkártevők és gombabetegségek fejlődési állapota erősen befolyásolja. Tudnunk kell a kártétel okát, ismerni kell a kártevőt, továbbá a növényvédőszerrel, mellyel a károsítót elpusztíthatjuk, mert csak így lesz eredményes a védekezés.

Ahhoz, hogy a kultúrnövény egészségesen fejlődjön, magas terméshozamot érjünk el jó talajművelésre, szerves és műtrágyázásra, jó vetőmagra, erős palántára, gondos növényápolásra, és öntözésre (vízigényes növényeknél) is szükség van. Amennyiben ezeket betartjuk, úgy a növényvédőszer hatása is eredményesebben érvényesül.

Permetlé készítéséhez lágy vizet (esővizet) használjunk, amennyiben nem áll rendelkezésünkre, úgy a gazdaboltokban lehet kapni nedvesítő, lágyító szert. A kemény víz leperreg vízgömbök formájában a levélről. Ezért jó a bordói lé esetében az oltott mészt, mert tapadást is elősegíti. Fontos teendőnk a permetezés időpontjának meghatározása. A megfelelő időben történő permetezés fontos tényezője a sikeres védekezésnek. A növény fejlődési állapota meghatározza a permetezés idejét, sőt a permetlé töménységét is.

Rügyfakadás előtt töményebb, míg a kihajtás után hígabb permetlével védekezünk.

A nap melyik szakában permetezzünk?

Fagyveszély esetén, nagy melegben, várható csapadék előtt, ne végezzünk védekező munkát. Legjobb a szélcsendes, harmatfelszáradás utáni száraz és mérsékelt meleg idő. A permetezéshez jó porlasztó, ceppfelbontó szórófejet használjunk. A szórófej szakszerű beállítása elősegíti a célszerű és gazdaságos permetlé felhasználást. A finom ködszerű permetezés gazdaságosabb!

Lehet gombaölőszert rovarölőszerral keverni, de csak akkor, ha azok nem hatnak károsan egymásra. Feltétlenül előtte érdeklődjünk szakmai berkekben jártasabb kiskert tulajdonosoknál. A Kertbarát Kör tagjainál, de a gazdaboltokban is kaphatunk szakmai tanácsokat.

Végezetül arra szeretném felhívni a kertészkedők figyelmét, hogy csak annyi permetlevet készítsenek, amit még aznap kis is szórhatnak. Ugyanis a hosszabb ideig tárolt permetlé hatása csökken!

HUNYA ALAJOS

Április 23-tól május 25-ig Gyoma belterületén 57,4 mm csapadék esett.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

FIGYELEM! Készüljön a kötelező hörcsögirtásra! Gyomaendrődön csak itt kapható erre a célra gyártott szer.

Közeledik szúnyogok támadása. Más most készíthet be szúnyogirtó szereit: RAID - BAYGON - AUTAN - Ismerje meg a füstölő, testre fújható és elektromos riasztóinkat. Szúnyogháló különböző színben és méretben kaphatók.

Ajánlok még akciós áron huzalszereket 160 forinttól! - Fűnyírókat, kerti szerszámokat, vegyszereket nagy választékban!

Újdonság! Rusztikus virágszklák lépcsőre, sziklakertbe, igényes belsőterek növény nevelésére!

VÁROM KEDVES VÁSÁRLÓIMAT!

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu